Katowice, dnia 20 czerwca 1936.

GAZETA URZĘDOWA

WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

DZIAŁ ADMINISTRACJI SZKOLNEJ

Nr. 6.

TREŚĆ:

Poz. 100.

(Przedruk z Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 2 z dnia 24. IV. 1936 r. poz. 32).

ROZPORZĄDZENIE
Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
z dnia 17 kwietnia 1936 r. (Nr. III U Pr. 1475/36)
o używaniu i ocenie książek szkolnych oraz pomocy naukowych dla szkół zawodowych.

Na podstawie art. 2 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnym (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 389) i art. 1 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o prywatnych szkołach oraz zakładach naukowych i wychowawczych (Dz. U. R. P. Nr. 33, poz. 343) oraz art. 1 ustawy z dnia 4 czerwca 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. U. R. P. Nr. 50, poz. 304) zarządzam, co następuje:

§ 1. Szkoły państwowe, publiczne i prywatne powinny używać książek szkolnych i pomocy naukowych, dopuszczonych do użytku szkolnego. Gdy dla pewnego przedmiotu nauki brak dopuszczonych książek szkolnych i pomocy naukowych, szkoły mogą używać innych książek i pomocy naukowych za zgodą władzy szkolnej, sprawującej bezpośredni nadzór nad szkołą.

Pomoce naukowe, wytworzone przez szkołę, mogą być używane w tej szkole bez poddawania ich ocenie. Dyrektor (kierownik) szkoły odpowiedzialny jest za to, by pomoce te odpowiadały podstawowym wymaganiom dydaktycznym i wychowawczym.

§ 2. Określenie „książki szkolne“ w rozumieniu niniejszego rozporządzenia obejmuje: podręczniki szkolne, książki pomocnicze dla uczniów i książki pomocnicze dla nauczycieli; określenie „pomoce naukowe“ obejmuje przedmioty, służące do pracy uczniom i nauczycielom, a wytwarzane specjalnie dla celów szkolnych.

§ 3. Postanowienia w sprawie dopuszczenia do użytku szkolnego książek szkolnych i pomocy naukowych wydaje Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 4. Organami opinjodawczemi w sprawach dopuszczenia do użytku szkolnego książek szkolnych i pomocy naukowych są komisje ocen stałe i doraźne, które powołuje Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Komisje ocen mogą być organizowane przy Ministerstwie Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego lub przy władzach szkolnych drugiej instancji.

§ 5. Liczbę komisyj stałych określa Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Każda komisja stała ocenia książki szkolne i pomoce naukowe z określonej dziedziny nauczania lub dla pewnego typu szkół.

§ 6. Stałe komisje ocen składają się z fachowców, powoływanych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego na okres trzyletni.

Minister określa liczbę członków komisyj oraz wyznacza z pośród nich przewodniczących i zastępców.

Minister może zwolnić z pełnienia obowiązków przewodniczącego, jego zastępcę lub członka komisji przed upływem okresu, na który został powołany.

§ 7. Doraźne komisje ocen powoływane są tylko w przypadkach wyjątkowych dla dokonania oceny, zleconej im przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Komisje te składają się z fachowców, powołanych przez Ministra na czas wykonania zleconej oceny.

Minister określa liczbę członków tych komisyj i wyznacza z pośród nich przewodniczącego.

§ 8. Komisje ocen zarówno stałe, jak i doraźne korzystają ze współpracy fachowych recenzentów jako czynnika doradczego.

§ 9. Zadaniem komisji ocen jest:

a) ocena książek szkolnych i pomocy naukowych, przekazanych jej do oceny, i przedstawianie Ministrowi wniosków w sprawie dopuszczenia ich do użytku szkolnego,
b) występowanie z inicjatywą w sprawach, dotyczących książek szkolnych i pomocy naukowych.

§ 10. Książki szkolne i pomoce naukowe podlegają ocenie jednokrotnej lub dwukrotnej w zależności od tego, czy są przedstawione w druku lub w ostatecznem opracowaniu, czy też w stanie, wymagającym wykończenia.

§ 11. Tryb zgłaszania do oceny książek szkolnych i pomocy naukowych oraz postępowania komisji ocen ustala Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 12. Autor lub wydawca, zgłaszający do oceny książkę szkolną lub pomoc naukową, powinien uiścić opłatę administracyjną w wysoko-

ści, ustalonej przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 13. Przy ocenie podręczników szkolnych nie ujawnia się członkom komisji i recenzentom nazwiska autora i wydawcy.

Przy ocenie innych książek szkolnych i pomocy naukowych, autor i wydawca mogą również zastrzec sobie w podaniu zachowanie w tajemnicy ich nazwisk.

§ 14. Książki szkolne oceniane są pod względem treści i formy, pomoce naukowe pod względem celowości i wykonania technicznego.

Przy szczegółowem badaniu książki szkolnej lub pomocy naukowej bierze się pod uwagę, w zależności od ocenianego przedmiotu, następujące warunki:

a) czy jest dostosowana do poziomu umysłowego młodzieży i do obowiązującego programu i czy we właściwy sposób realizuje jego zasady;
b) czy stoi na poziomie wiedzy współczesnej;
c) czy odpowiada wymaganiom dydaktycznym;
d) czy w dostatecznym stopniu uwzględnia wymagania wychowawcze;
e) czy jest poprawna pod względem językowym;
f) czy wykonanie techniczne odpowiada wymaganiom higjeny;
g) czy forma zewnętrzna odpowiada wymaganiom estetycznym;
h) czy jest istotnie potrzebna przy prowadzeniu nauki w szkołach;
i) czy projektowana cena w sprzedaży nie jest wygórowana.

§ 15. Na podstawie dokonanej oceny komisja przedstawia Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wniosek, czy oceniona książka lub pomoc naukowa nadaje się albo nie nadaje do użytku szkolnego, lub jakie należałoby przeprowadzić zmiany i uzupełnienia.

§ 16. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego rozpatruje wnioski komisji i udziela zatwierdzenia wstępnego lub ostatecznego albo uznaje książkę szkolną lub pomoc naukową za nienadającą się do użytku szkolnego.

§ 17. Książka szkolna lub pomoc naukowa, która uzyskała zatwierdzenie wstępne, uważana jest za dopuszczoną do oceny ostatecznej.

O dopuszczeniu do oceny ostatecznej zawiadamia się autora lub wydawcę, wskazując jednocześnie zmiany i uzupełnienia, których dokonanie jest koniecznym warunkiem uzyskania zatwierdzenia ostatecznego.

§ 18. Po wprowadzeniu w książce szkolnej lub pomocy naukowej wymaganych zmian i uzupełnień autor lub wydawca powinien w oznaczonym terminie złożyć ją ponownie do oceny (ocena ostateczna), przyczem książka szkolna powinna być przedstawiona w druku, a pomoc naukowa w stanie zupełnie gotowym do użytku szkolnego.

§ 19. Złożone do oceny ostatecznej książki szkolne lub pomoce naukowe poddawane są w komisjach badaniu, które ma na celu sprawdzenie, czy autor dostosował się do warunków, postawionych mu przy dopuszczeniu do oceny ostatecznej.

§ 20. Na podstawie wyników tych badań komisja przedstawia Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wniosek o udzielenie lub nieudzielenie przedłożonej książce szkolnej lub pomocy naukowej ostatecznego zatwierdzenia.

§ 21. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego rozpatruje wnioski komisji i udziela aprobaty ostatecznej albo uznaje dopuszczoną do oceny ostatecznej książkę szkolną lub pomoc naukową za nienadającą się do użytku szkolnego.

§ 22. Książki szkolne i pomoce naukowe, które uzyskały zatwierdzenie ostateczne, uważa się za dopuszczone do użytku szkolnego w zasadzie na okres 5 lat.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może cofnąć udzielone zezwolenie.

§ 23. Książki szkolne i pomoce naukowe, dopuszczone do użytku szkolnego, ogłasza się w spisach, wskazanych w instrukcji.

§ 24. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. Równocześnie traci moc obowiązującą rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 29-go października 1935 r. o ocenie i używaniu książek szkolnych i środków naukowych dla szkół zawodowych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 11, poz. 190).

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
(—) **Świętosławski.**

101.

(Przedruk z Dz. U. R. P. Nr. 18 z dnia 9 marca 1936 r. poz. 153).

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Przemysłu i Handlu

z dnia 17 lutego 1936r .

wydane w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego o zmianie przepisów, dotyczących egzaminu na czeladnika.

Na podstawie art. 157 ust. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowem (Dz. U. R. P. Nr. 53, poz. 468) zarządzam co następuje:

§ 1. Każda z komisyj egzaminacyjnych, przewidzianych w art. 153 ust. 3 prawa przemysłowego, składa się z przewodniczącego i przynajmniej trzech członków, w tem jednego delegata, wyznaczonego przez kuratorjum właściwego okręgu szkolnego.

§ 2. Regulamin egzaminacyjny, przewidziany w art. 154 ust. 2 prawa przemysłowego, powinien zawierać przepis o posiadaniu przez kandydata elementarnych umiejętności czytania i pisania po polsku oraz rachowania i rysowania w granicach potrzeb danego zawodu. Szczegółowa instrukcja, wydana przez władzę szkolną, określać będzie skalę wymagań powyższych umiejętności.

Postępowanie komisji egzaminacyjnej, sposób egzaminowania i taksy egzaminacyjne ustala się regulaminami egzaminacyjnemi, które wydaje izba rzemieślnicza, a zatwierdza władza przemysłowa wojewódzka.

§ 3. Podanie o dopuszczenie do egzaminu przewidziane w art. 155 ust. 1 prawa przemysłowego, wnosi terminator (lub pomocnik) do izby rzemieślniczej. Do podania należy dołączyć świadectwo ukończenia nauki lub też świadectwo, stwierdzające przebyty czas nauki w rzemiośle, oraz zaświadczenie właściwej władzy szkolnej, stwierdzające, że w miejscowości, w której terminator odbywał naukę rzemiosła, nie było w okresie czasu odbywania terminu publicznej szkoły dokształcającej zawodowej, bądź zaświadczenie tejże władzy szkolnej, że terminator spowodu braku miejsca nie mógł uczęszczać do publicznej szkoły dokształcającej zawodowej w miejscowości, w której odbywał naukę, bądź wreszcie zaświadczenie wojewody, a w m. st. Warszawie — Komisarza Rządu, wydane po wysłuchaniu władzy szkolnej, że terminator z innej uzasadnionej przyczyny nie może okazać świadectwa szkolnego z ukończenia nauki w publicznej szkole dokształcającej zawodowej.

§ 4. Postanowienia niniejszego rozporządzenia odnoszą się do terminatorów, którzy nie mogą okazać świadectwa szkolnego z ukończenia nauki w publicznej szkole dokształcającej zawodowej spowodu braku takiej szkoły lub spowodu niemożności uczęszczania do niej dla braku miejsca albo z innej uzasadnionej przyczyny w miejscowości, w której terminator odbywał naukę rzemiosła.

§ 5. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia *) i traci moc obowiązującą z dniem 31 grudnia 1937 r.

Minister Przemysłu i Handlu:

(—) Roman Górecki.

---

*) t. j. z dniem 9 marca 1936 r.

102.

(Przedruk z Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 2 z dnia 24. IV. 1936 r. poz. 37).

ZARZĄDZENIE

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 17 kwietnia 1936 r. (Nr. III UPr. 1475/36)

o komisjach oceny książek szkolnych i pomocy naukowych dla szkół zawodowych.

Na podstawie § 4 i 5 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 17 kwietnia 1936 r. o używaniu i ocenie książek szkolnych oraz pomocy naukowych dla szkół zawodowych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 2, poz. 32) — zarządzam, co następuje:

§ 1.

Dla oceny książek szkolnych i pomocy naukowych dla szkół zawodowych powołuje się następujące stałe komisje ocen:

A. W dziale szkolnictwa przemysłowego:

1. Komisja oceny książek szkolnych i pomocy naukowych z zakresu matematyki, fizyki i mechaniki,

2. Komisja oceny książek szkolnych i pomocy naukowych z zakresu technologji mechanicznej,

3. Komisja oceny książek szkolnych i pomocy naukowych z zakresu energetyki,

4. Komisja oceny książek szkolnych i pomocy naukowych z zakresu budownictwa,

5. Komisja oceny książek szkolnych i pomocy naukowych z zakresu elektrotechniki,

6. Komisja oceny książek szkolnych i pomocy naukowych z zakresu chemji i technologji chemicznej,

7. Komisja oceny książek szkolnych i pomocy naukowych z zakresu krawiectwa, bieliźniarstwa i galanterji włókienniczej.

B. W dziale szkolnictwa handlowego:

1. Komisja oceny książek szkolnych i pomocy naukowych z zakresu handlu i ekonomji,

2. Komisja oceny książek szkolnych i pomocy naukowych z zakresu towaroznawstwa i przyrody,

3. Komisja oceny książek szkolnych i pomocy naukowych z zakresu rachunkowości.

4. Komisja oceny książek szkolnych i pomocy naukowych z zakresu stenografji i pisania na maszynach.

C. W dziale szkolnictwa rolniczego:

1. Komisja oceny książek szkolnych i pomocy naukowych z zakresu organizacji gospodarstw rolnych,

2. Komisja oceny książek szkolnych i pomocy naukowych z zakresu produkcji roślinnej,

3. Komisja oceny książek szkolnych i pomocy naukowych z zakresu produkcji zwierzęcej,

4. Komisja oceny książek szkolnych i pomocy naukowych z zakresu gospodarstwa domowego.

D. W dziale szkolnictwa gospodarstwa domowego:

1. Komisja oceny książek szkolnych i pomocy naukowych z zakresu gospodarstwa domowego.

Ponadto do przedmiotów pomocniczych, ściśle związanych z zawodem i bezpośrednio niezwiązanych z zawodem, we wszystkich działach szkolnictwa zawodowego powołuje się następujące stałe komisje ocen:

1. Komisja oceny książek szkolnych i pomocy naukowych z zakresu geografji gospodarczej,

2. Komisja oceny książek szkolnych i pomocy naukowych z zakresu języka polskiego, historji i nauki o Polsce współczesnej,

3. Komisja oceny książek szkolnych i pomocy naukowych z zakresu języków obcych nowożytnych,

4. Komisja oceny książek szkolnych i pomocy naukowych z zakresu higjeny i wychowania fizycznego.

§ 2.

Komisje ocen stałe powołuje się zasadniczo przy Ministerstwie Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. Przy Kuratorjach powołuje się tylko takie komisje, w skład których wchodzi większość członków, zamieszkałych w okręgu danego Kuratorjum.

§ 3.

Książki szkolne i pomoce naukowe przydziela do oceny komisjom Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 4.

Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
(—) W. Świętosławski.

103.

(Przedruk z Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 2 z dnia 24. IV. 1936 r. poz. 38).

ZARZĄDZENIE
Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
z dnia 17 kwietnia 1936 r. (Nr. III. UPr-1475/36)
o postępowaniu w sprawach oceny książek szkolnych i pomocy naukowych dla szkół zawodowych.

Na podstawie §§ 8, 11 i 23 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 17 kwietnia 1936 r. o używaniu i ocenie książek szkolnych oraz pomocy naukowych dla szkół zawodowych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 2, poz. 32) — zarządzam co następuje:

§ 1.

Tryb zgłaszania do oceny książek szkolnych i pomocy naukowych, zakres współpracy fachowych recenzentów, postępowanie komisji ocen oraz tryb podawania decyzyj Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do wiadomości zainteresowanych ustala załączona do niniejszego zarządzenia instrukcja o postępowaniu w sprawach oceny książek szkolnych i pomocy naukowych dla szkół zawodowych.

§ 2.

Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
(—) W. Świętosławski.

Załącznik do zarządzenia Ministra W. R. i O. P. z dnia 17 kwietnia 1936 r. (Nr. III. UPr. 1475/36).

INSTRUKCJA
o postępowaniu w sprawach oceny książek szkolnych i pomocy naukowych dla szkół zawodowych.

I. Tryb zgłaszania książek szkolnych i pomocy naukowych.

1. Autor lub wydawca, zgłaszający do oceny książkę szkolną lub pomoc naukową powinien wnieść do Ministerstwa podanie z prośbą o zakwalifikowanie książki szkolnej lub pomocy naukowej do użytku w szkołach zawodowych.

W podaniu należy wymienić: imię, nazwisko i ewentualnie godło autora, tytuł książki lub pomocy naukowej, klasę lub typ szkoły, adres zgłaszającego się i projektowaną cenę jednego egzemplarza w sprzedaży.

Do podania należy dołączyć:

A. a) przy zgłaszaniu książki w druku — 10 egzemplarzy tej książki,

b) przy zgłaszaniu książki w maszynopisie — 7 egzemplarzy maszynopisu tej książki,

c) przy zgłaszaniu książki w rękopisie — przynajmniej 3 egzemplarze w rękopisie,

d) przy zgłaszaniu pomocy naukowej — 10 egzemplarzy tej pomocy;

B. dowód uiszczenia opłaty administracyjnej w wysokości, przewidzianej w zarządzeniu Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 9 stycznia 1936 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 1, poz. 10).

ad A) Przy wydawnictwach kosztownych liczba wymaganych egzemplarzy może być za zgodą Ministerstwa zmniejszona. Nadesłane do oceny egzemplarze książki w druku nie podlegają zwrotowi.

Z nadesłanych do oceny egzemplarzy maszynopisu lub rękopisu przynajmniej dwa egzemplarze powinny być zaopatrzone w ilustracje, potrzebne do zrozumienia tekstu, oraz próbki druku i papieru. Pozostałe ilustracje powinny być przedłożone w formie próbek w jednym egzemplarzu.

Przy pomocach naukowych, przedstawionych do oceny w projekcie, planie, modelu oraz przy pomocach naukowych kosztownych albo wymagających specjalnych urządzeń lub pomieszczeń do zbadania ich przydatności do użytku szkolnego, ilość wymaganych egzemplarzy albo sposób ich przedstawienia określa w każdym poszczególnym przypadku Ministerstwo w porozumieniu z autorem lub wydawcą.

ad B) Przy przedstawianiu do oceny pomocy naukowych nie wymaga się dowodu uiszczenia opłaty administracyjnej aż do czasu wydania osobnego zarządzenia w tej sprawie.

2. Ministerstwo może zażądać od autora lub wydawcy dostarczenia dodatkowych załączników, potrzebnych do przeprowadzenia oceny.

3. W przypadku, gdy zgłaszający pragnie, aby nazwisko autora lub wydawcy pozostało nieujawnione członkom Komisji i recenzentom, powinien to zastrzec sobie w podaniu.

II. Terminy zgłaszania do oceny książek szkolnych i pomocy naukowych.

4. Książki szkolne, z wyjątkiem podręczników szkolnych, dostosowanych do nowych programów i pomoce naukowe mogą autorowie lub wydawcy zgłaszać do oceny w terminach dowolnych.

5. Podręczniki szkolne, dostosowane do nowych programów, powinny być przedstawione do oceny do dnia 1 października roku, poprzedzającego ten rok szkolny, w którym one mają być oddane do użytku szkolnego.

6. Jeżeli wymienione w punkcie 5 podręczniki szkolne zostały przedstawione do oceny w rękopisie lub maszynopisie i uzyskały zatwierdzenie wstępne do dnia 1 lutego, powinny być przedłożone do oceny ostatecznej w druku najdalej do dnia 1 kwietnia tegoż roku.

7. W przypadkach wyjątkowych i zasługujących na uwzględnienie Ministerstwo może udzielić zezwolenia na zmianę terminów, ustalonych w punktach 5 i 6.

III. Współpraca fachowych recenzentów.

8. Przy ocenie książek szkolnych i pomocy naukowych Ministerstwo zaprasza do współpracy fachowych recenzentów.

9. Zadaniem recenzenta jest dokładne zbadanie przesłanej mu do oceny pracy i wydanie opinji, czy praca ta odpowiada warunkom ustalonym w rozporządzeniu Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 17 kwietnia 1936 r. o używaniu i ocenie książek szkolnych oraz pomocy naukowych dla szkół zawodowych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 2, poz. 32).

10. Recenzent, podejmujący się zbadania danej pracy, obowiązany jest do nadesłania Ministerstwu swojej opinji (sprawozdania) na piśmie w terminie, przez Ministerstwo wyznaczonym.

11. Recenzent może się uchylić od wydania swej opinji o przesłanej mu pracy bez wskazywania powodów, powinien jednakże zawiadomić o tem Ministerstwo w terminie możliwie najkrótszym, zwracając jednocześnie przesłane mu materjały.

12. Przy badaniu rękopisu, maszynopisu lub książki drukowanej, przeznaczonej do zwrotu, recenzent może umieszczać na marginesie ocenianej pracy jedynie znaki orjentacyjne, na które się powołuje w swojem sprawozdaniu.

13. Wszelkie materjały, przesyłane recenzentowi do zbadania, podlegają zwrotowi, jeżeli Ministerstwo wyraźnie nie zastrzeże, że mogą one pozostać własnością recenzenta. Materjały te powinny być przesłane Ministerstwu równocześnie ze sprawozdaniem.

14. Za napisanie sprawozdania recenzent otrzymuje honorarjum. Wysokość honorarjum określa Ministerstwo, dołączając do przyznanej sumy również i ewentualne wydatki recenzenta na opłatę pocztową.

IV. Postępowanie komisji ocen.

15. Nadesłane do oceny książki szkolne i pomoce naukowe łącznie ze sprawozdaniami recenzentów Ministerstwo przekazuje odpowiedniej komisji ocen, która bada, czy odpowiadają one warunkom, ustalonym w rozporządzeniu Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 17 kwietnia 1936 r. o używaniu i ocenie książek szkolnych oraz pomocy naukowych dla szkół zawodowych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 2, poz. 32).

16. Zebranie komisji ocen zwołuje Ministerstwo, które ustala w porozumieniu z przewodniczącym miejsce, czas i porządek obrad.

17. O terminie zebrania komisji Ministerstwo zawiadamia członków osobnem pismem przynajmniej o 7 dni wcześniej. Równocześnie z zawiadomieniem przesyła się członkom porządek obrad oraz potrzebne materjały.

18. Materjały, przeznaczone do kolejnego przejrzenia przez członków lub wymagające dłuższego czasu na przestudjowanie, Ministerstwo przesyła przed ustaleniem terminu zebrania, aby członkowie mogli się z niemi zapoznać.

19. W obradach nad daną pracą nie może brać udziału członek, który: a) jest autorem lub współautorem omawianej pracy, b) jest służbowo podległy autorowi lub współautorowi pracy. Obowiązkiem członka komisji jest zawczasu powiadomić Ministerstwo o okolicznościach, które mu przeszkadzają w braniu udziału w obradach.

20. Obrady komisji prowadzi przewodniczący lub jego zastępca, protokółuje jeden z członków komisji, wyznaczony przez przewodniczącego. Obrady komisji mogą być przeprowadzane przy obecności co najmniej 3 członków.

21. W czasie obrad przewodniczący referuje sam lub zleca jednemu z członków komisji zreferowanie sprawozdań fachowych recenzentów.

22. Jeżeli komisja uzna, że nadesłane przez recenzentów sprawozdania są niewystarczające, może postawić wniosek o dodatkowe powołanie nowego recenzenta.

23. Każdy wniosek komisji powinien być możliwie krótko i treściwie uzasadniony. Wniosek, dotyczący oceny książki lub pomocy naukowej, powinien ponadto zawierać: imię i nazwisko lub godło autora, tytuł książki lub pomocy naukowej, oraz typ szkoły i klasę, dla której jest przeznaczony.

24. Jeżeli komisja stawia wniosek, dotyczący poprawienia przedstawionej pracy i ponownego przedłożenia do oceny, powinna równocześnie podać wykaz wymaganych zmian.

25. Wykaz wymaganych zmian sporządza komisja sama albo powierza jego sporządzenie jednemu lub kilku członkom, przyczem w tych przypadkach tekst wykazu powinien być zatwierdzony przez komisję i włączony do protokółu.

26. W przypadkach wątpliwych komisja może zażądać od Ministerstwa dostarczenia jej dodatkowych materjałów, może także zaproponować przekazanie sprawy innej komisji ocen.

27. Uchwała komisji zapada większością głosów członków obecnych. W razie równości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego lub jego zastępcy. Członek przegłosowany ma prawo złożyć należycie umotywowane votum separatum.

28. Przebieg obrad Komisji jest tajny. Prawo do przeglądania księgi protokółów mają tylko członkowie danej komisji oraz ci urzędnicy Ministerstwa, którzy zostali wyznaczeni przez Ministra do prowadzenia spraw, związanych z oceną książek i pomocy naukowych.

29. Do czasu ostatecznej decyzji Ministra członkom nie wolno się porozumiewać z autorem lub wydawcą w sprawach książek szkolnych i pomocy naukowych, będących przedmiotem oceny.

V. Tryb i terminy podawania do wiadomości decyzji Ministra osobom zainteresowanym.

30. Ostateczne decyzje w sprawie kwalifikacji książki szkolnej lub pomocy naukowej, zgłoszonej do oceny, otrzymuje zgłaszający w okresie od 3 do 8 miesięcy od dnia zgłoszenia.

31. Decyzję w sprawie dopuszczenia do oceny ostatecznej podręczników szkolnych (zatwierdzenie wstępne), wymienionych w punkcie 6, otrzymuje zainteresowany do dnia 1 lutego, a decyzję w sprawie dozwolenia do użytku szkolnego tych podręczników (zatwierdzenie ostateczne) — do dnia 1 czerwca.

32. Niezależnie od zawiadomień indywidualnych, podawanych do wiadomości zainteresowanych, decyzje Ministra w sprawach zezwolenia do użytku szkolnego książek szkolnych i pomocy nakowych przedłożonych do oceny ogłaszane są w formie komunikatu w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, w Dziennikach Urzędowych Kuratorjów Okręgów Szkolnych oraz w dorocznym urzędowym spisie książek szkolnych i pomocy naukowych.

33. Postanowienia Ministra w sprawie wycofania dozwolonej do użytku szkolnego książki szkolnej lub pomocy naukowej ogłaszane są w sposób, podany w punkcie 32.

34. Odmownych decyzyj Ministra w sprawach przedłożonych do oceny książek szkolnych i pomocy naukowych nie podaje się do wiadomości publicznej.

104.

(Przedruk z Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 2 z dnia 24. IV. 1936 r., poz. 34.

INSTRUKCJA

z dnia 18 kwietnia 1936 r. (Nr. III TP-1023/36)

dotycząca wykonywania przez państwowe władze szkolne rozporządzenia wydanego przez Ministra Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 17 lutego 1936 r. w sprawie zmiany przepisów, dotyczących egzaminu na czeladnika (Dz. U. R. P. Nr. 18, poz. 153).

1. Wymienione w nagłówku rozporządzenie ma charakter postanowień przejściowych do art. art. 153, 154, i 155 prawa przemysłowego i wydane zostało celem ułatwienia zdobycia tytułu czeladnika tym kandydatom na czeladników, którzy z przyczyn uzasadnionych i od nich niezależnych nie ukończyli szkoły dokształcającej zawodowej publicznej ani prywatnej, uznanej za równoznaczną z publiczną, i nie posiadają świadectwa szkolnego, wymaganego w art. 155 ust. 1 prawa przemysłowego.

2. Do § 1 rozporządzenia:

Delegata do Komisji Egzaminacyjnej wyznacza Kuratorjum. Delegat sprawdza czy kandydat na czeladnika umie czytać i pisać po polsku oraz czy posiada w wymaganym zakresie znajomość rachunku i rysunku technicznego swojego zawodu.

Kuratorjum przed egzaminem zażąda od Izby Rzemieślniczej informacyj, do jakich zawodów należą kandydaci do egzaminów. Delegatami powinni być kierownicy i nauczyciele publicznych szkół dokształcających zawodowych. Kuratorjum może jednak delegować nauczycieli i kierowników innych szkół zawodowych, jeżeli uzna to za wskazane. Delegat Kuratorjum Okręgu Szkolnego narówni z innymi członkami Komisji Egzaminacyjnej, otrzymuje od Izby Rzemieślniczej honorarjum za udział w Komisji.

3. do § 2 ustęp 1 rozporządzenia:

Zakres wymaganej od kandydata umiejętności czytania i pisania po polsku oraz rachunku, a zwłaszcza rysunku uzależniać należy od zawodu kandydata. Mianowicie:

Z języka polskiego. Kandydat powinien umieć czytać zarówno tekst drukowany, jak i czytelnie pisany oraz umieć napisać kilka łatwych zdań, o treści związanej z wykonywaniem zawodu przez kandydata.

Z rachunków. Każdy kandydat powinien umieć: biegle tabliczkę mnożenia, dodawać, odejmować, mnożyć i dzielić w pamięci w zakresie 100, cztery działania nad liczbami całkowitemi dwu- i trzycyfrowemi i nad liczbami mianowanemi, wyrażającemi złote i grosze, a także mieć pojęcie o najprostszych ułamkach (połowa, ćwierć, jedna trzecia, jedna dziesiąta, i t. p.), które powinien umieć objaśnić i napisać. O ile to leży w granicach potrzeb danego zawodu, trzeba żądać od egzaminowanego znajomości używanych najczęściej jednostek miar metrycznych i wyliczania, choćby przybliżonego, powierzchni, obwodu, objętości figur i brył geometrycznych regularnych.

Z rysunków. Egzaminowi sprawdzającemu ze znajomości rysunków poddawać należy tylko kandydatów tych zawodów, w których jest stosowane posługiwanie się rysunkiem przy pracy. Egzaminowany powinien wykazać, że umie

posługiwać się rysunkiem, niezbędnym do wykonywania jego zawodu, t. j. umie odczytać rysunek i wskazać sposób w jaki z rysunku będzie korzystał, lub powinien wykazać, że potrafiłby z danego modelu, (możliwie najprostszy przedmiot lub fragment całości, wykonywanej w danym zawodzie) sporządzić szkic rysunkowy odręczny z wymiarami, aby na podstawie tego szkicu mógł bez pomocy modelu wykonać taki sam przedmiot.

Ze względu na miejsce i ograniczony czas egzaminu egzaminujący powinien drogą odpowiednich krótkich zapytań i przykładów zbadać, czy kandydat ma pojęcie o rysunku technicznym. Ustne wyjaśnienie może zastąpić sporządzenie szkicu.

Czas egzaminu sprawdzającego z każdego przedmiotu można ograniczyć do kilku minut.

Po skończeniu egzaminu delegat zgłasza do protokółu jego wynik według skali dobrej, dostatecznej lub niedostatecznej.

4. do § 3 rozporządzenia:

a) Zaświadczenie, że w danej miejscowości nie było szkoły dokształcającej zawodowej publicznej lub też że kandydat nie mógł do niej uczęszczać z powodu odmowy przyjęcia, wywołanej brakiem miejsca w szkole, wydawać będzie Kuratorjum.

Wydawanie opinji na żądanie wojewody, a w m. st. Warszawie — Komisarza Rządu o innej uzasadnionej przyczynie niemożności okazania świadectwa z ukończenia szkoły dokształcającej zawodowej pozostaje w kompetencji Kuratorjum.

b) Przez określenie „publiczna szkoła dokształcająca zawodowa" w § 3 i 4 rozporządzenia należy rozumieć również szkoły dokształcające zawodowe, którym przyznane zostały uprawnienia szkół publicznych.

c) Przez określenie „miejscowość, w której kandydat odbywał (pobierał) naukę rzemiosła" rozumieć należy również miejscowość, w której kandydat w tymże czasie zamieszkiwał. Istnienie szkoły dokształcającej w jednej z tych miejscowości obowiązywało terminatora do uczęszczania do szkoły.

5. Zarządzenie z dnia 4 lutego 1930 r. o egzaminach dla eksternów przy szkołach dokształcających zawodowych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 2 z r. 1930, poz. 17) pozostaje w mocy. O ile kandydaci do egzaminów będą się zgłaszali, Kuratorjum powoływać będzie odpowiednie Komisje.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
(—) W. Świętosławski.

105.

(Przedruk z Dziennika Taryf i Zarządzeń Kolejowych z dnia 25 kwietnia 1936 r. Nr. 13).

ZARZĄDZENIE
MINISTERSTWA KOMUNIKACJI
w sprawie wykazu zakładów naukowych, których wychowańcom (wychowanicom) przysługują ulgi taryfowe.

W wykonaniu przepisu taryfy osobowej, bagażowej i ekspresowej Polskich Kolei Państwowych (linje normalnotorowe) z dnia 1 stycznia 1936 r. (Dz. T. i Z. K. z r. 1935, Nr. 47, poz. 605), § 61, pkt. 2 (T. O. II), wprowadza się w życie z dniem 1 maja 1936 r. niżej podany wykaz zakładów naukowych, których wychowańcy (wychowanice) przy przejazdach kolejami państwowemi oraz prywatnemi, znajdującemi się pod zarządem państwowym, mogą korzystać z ulg taryfowych.

W wykazie tym wyszczególnione są oddzielnie zakłady naukowe, znajdujące się na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej i oddzielnie na obszarze W. M. Gdańska.*)

Wykaz zawiera zakłady naukowe państwowe i te prywatne, którym przyznano prawa szkół państwowych lub które postawione zostały narówni z zakładami państwowemi, z wskazaniem ich w porządku alfabetycznym według województw i miejscowości, w których się znajdują oraz podziałem na następujące grupy:

GRUPA A.

1. Szkoły wyższe.
2. Zakłady naukowe teologiczne państwowe i postawione narówni ze szkołami państwowemi.
3. Szkoły artystyczne.
4. Szkoły średnie ogólnokształcące.
5. Szkoły zawodowe typu zasadniczego i przysposobienia zawodowego.
6. Zakłady kształcące nauczycieli i wychowawczynie przedszkoli.
7. Szkoły specjalne dla upośledzonych.
8. Szkoły powszechne i wydziałowe.

GRUPA B.

Szkoły dokształcające zawodowe.

---

*) Przedrukowano tylko zakłady naukowe znajdujące się na obszarze Województwa Śląskiego.

GRUPA C.

1. Zakwalifikowane zakłady naukowe teologiczne prywatne, zakwalifikowane kursy artystyczne i zakwalifikowane kursy zawodowe — także i dokształcające:
   a) Artystyczne.
   b) Zawodowe.
2. Instytucje oświaty pozaszkolnej.

Szkoły położone na obszarze W. M. Gdańska.

Wychowańcy (wychowanice) zakładów naukowych, wymienionych w wykazie w grupie A i B, mają prawo do korzystania z ulg na przejazdy **jednorazowe i codzienne,** przewidzianych w §§ 61 i 62 TO. II.

Wychowańcy (wychowanice) zakładów naukowych, wymienionych w wykazie w grupie C, mają prawo do korzystania z ulg jedynie przy przejazdach **codziennych** na naukę za biletami czasokresowemi (§ 61 TO. II), oraz przy przejazdach na wycieczki szkolne i kolonje (§ 62 TO. II).

Ulgę stosuje się na podstawie legitymacyj szkolnych według wzoru ustalonego osobno dla każdej grupy (wzory Nr. 1-a), 1-b) i 1-c) TO. II), wydawanych przez dyrekcje szkół za podpisem rektorów, dyrektorów, kierowników lub ich zastępców i opatrzonych oprócz suchej pieczęci Ministerstwa, któremu dana szkoła podlega (M. W. R. i O. P., M. Roln. i Ref. Rolnych lub Min. Op. Społ.), pieczęcią urzędową odnośnego zakładu naukowego tudzież z zachowaniem innych postanowień § 61 TO. II.

Szkoły powszechne i wydziałowe nie zostały wyszczególnione w wykazie, natomiast podane zostały w grupie A pod punktem 8 „Inspektoraty szkolne", którym szkoły te są podległe.

Uczniowie szkół powszechnych korzystają z ulg przy przejazdach jednorazowych oraz przy przejazdach codziennych na naukę na podstawie legitymacji szkolnej ustalonego wzoru, wydanej przez kierownictwo danej szkoły powszechnej. Przy wycieczkach zbiorowych uczniów szkół powszechnych, zgłoszenie wycieczki szkolnej, wystawione przez daną szkołę powszechną, powinno być potwierdzone pieczęcią urzędową właściwego inspektora szkolnego.

Szkoły wydziałowe, podległe inspektorom szkolnym, w zakresie ulg kolejowych są traktowane narówni z szkolami powszechnemi.

Równocześnie odwołuje się poprzedni wykaz szkół, podany w Nr. 34 Dziennika Taryf i Zarządzeń Kolejowych z dnia 1 września 1935 r. wraz z jego późniejszemi zmianami i uzupełnieniami. H. H. O. II. 24/60.

WYKAZ ZAKŁADÓW NAUKOWYCH W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIEM, KTÓRYCH WYCHOWAŃCOM (WYCHOWANICOM) PRZYSŁUGUJĄ ULGI TARYFOWE.

GRUPA A.

3. Szkoły artystyczne:

Katowice — Śląskie Konserwatorjum Muzyczne.

4. Szkoły średnie ogólnokształcące.

a) Szkoły państwowe:

Bielsko — Państwowe Gimnazjum męskie im. Marszałka Józefa Piłsudskiego,
„ — Państwowe Gimnazjum męskie z językiem nauczania niemieckim (koeduk.).
Chorzów — Państwowe Gimnazjum męskie im. Odrowążów,
„ Państwowe Gimnazjum męskie im. św. Stanisława Kostki,
Cieszyn — Państwowe Gimnazjum koedukacyjne im. A. Osuchowskiego,
Cieszyn — Państwowe Gimnazjum koedukacyjne mat.-przyrodnicze,
Katowice — Państwowe Gimnazjum męskie,
Lubliniec — Państwowe Gimnazjum koeduk. im. Mickiewicza,
Mikołów — Państwowe Gimnazjum męskie (koedukacja),
Mysłowice — Państwowe Gimnazjum męskie im. Tadeusza Kościuszki,
Nowa Wieś — Państwowe Gimnazjum koeduk.,
Piekary Śl. — Państwowe Gimnazjum męskie im. Króla Jana III Sobieskiego (koeduk.).
Pszczyna — Państwowe Gimnazjum męskie im. Bol. Chrobrego (koedukacja),
Rybnik — Państwowe Gimnazjum męskie,
Siemianowice Śl. — Państwowe Gimnazjum męskie im. J. Śniadeckiego (koedukacja),
Tarnowskie Góry — Państwowe Gimnazjum męskie im. Księcia Jana II Opolskiego,
Tarnowskie Góry — Państwowe Gimnazjum żeńskie im. Kr. Jana III Sobieskiego.

b) Szkoły prywatne:

Chorzów — Miejskie gimnazjum żeńskie,
„ Prywatne Gimnazjum Koedukacyjne niemieckie,
Katowice — Miejskie Gimnazjum męskie im. Mikołaja Kopernika,
„ — Miejskie Gimnazjum żeńskie,
Mysłowice — Miejskie Gimnazjum żeńskie,

Ruda Śląska — Komunalne Gimnazjum koedukacyjne im. St. Staszica,
Rybnik — Prywatne Gimnazjum żeńskie SS. Urszulanek,
Żory — Miejskie Gimnazjum koedukacyjne im. K. Miarki.

5. Szkoły zawodowe typu zasadniczego i przysposobienia zawodowego.

Bielsko — Państwowa Szkoła Zawodowa (męska)
„ — Szkoła Zawodowa Żeńska Koła Macierzy Szkolnej,
„ — Jednoroczna Koedukacyjna Szkoła Przysposobienia Kupieckiego Izby Przemysłowo-Handlowej w Katowicach,
Chorzów — 3-klasowa Koedukacyjna Miejska Szkoła Handlowa,
„ — Jednoroczna Koedukacyjna Szkoła Przysposobienia Kupieckiego Izby Przemysłowo-Handlowej w Katowicach,
„ — Miejskie Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie,
„ Miejskie Koedukacyjne Liceum Handlowe,
Cieszyn — Państwowa 3-klasowa Koedukacyjna Szkoła Handlowa ze specjalną kl. 4-tą o kierunku ekonomiczno-handlowym,
„ — Państwowa Wyższa Szkoła Gospodarstwa Wiejskiego (męska),
„ — Państwowa Szkoła dla Leśniczych (męska),
Katowice — 3-klasowa Koedukacyjna Miejska Szkoła Handlowa ze specjalną klasą 4-tą o kierunku ekonomiczno-handlowym,
„ — Jednoroczna Koedukacyjna Szkoła Przysposobienia Kupieckiego Izby Przemysłowo-Handlowej,
„ — Szkoła Zawodowa Żeńska Tow. Polek,
„ — Prywatne Żeńskie Gimnazjum Krawieckie,
„ — Śląskie Techniczne Zakłady Naukowe,
„ — Państwowa Szkoła Górnicza,
„ Szkoła Przysposobienia w Gospodarstwie Rodzinnem T-wa Polek,
Lubliniec — Szkoła Rolnicza Męska Śląskiej Izby Rolniczej,
Międzyświecie — Szkoła Rolnicza Męska Śląskiej Izby Rolniczej,
„ — Szkoła Rolnicza Żeńska Śląskiej Izby Rolniczej,
Mysłowice — Jednoroczna Koedukacyjna Szkoła Przysposobienia Kupieckiego Izby Przemysłowo-Handlowej w Katowicach,
Rybnik — Seminarjum Nauczycielek Rzemiosł i Gospodarstwa SS. Urszulanek,
Rybnik — Szkoła Zawodowa Żeńska SS. Urszulanek,
„ — Szkoła Rolnicza Męska Śląskiej Izby Rolniczej,
Rybnik — 3-letnia Szkoła Koedukacyjna Handlowa Izby Przemysłowo-Handlowej w Katowicach ze specj. klasą 4-tą o kierunku ekonomiczno-handlowym,
„ — Jednoroczna Koedukacyjna Szkoła Przysposobenia Kupieckiego Izby Przemysłowo-Handlowej w Katowicach,
Strumień — Szkoła Ogrodnicza Męska Śląskiej Izby Rolniczej,
Tarnowskie Góry — Szkoła Zawodowa Żeńska Tow. Polek,
Tarnowske Góry — Jednoroczna Koedukacyjna Szkoła Przysposobienia Kupieckiego Izby Przemysłowo - Handlowej w Katowicach.

6. Zakłady kształcenia nauczycieli i wychowawczyń przedszkoli.

Bielsko — Prywatne seminarjum nauczycielskie koeduk. z niemieckim język. nauczania,
Cieszyn (Bobrek) — Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie im. P. Stalmacha,
„ — Państwowe seminarjum nauczycielskie żeńskie,
„ — Państwowy Wyższy Kurs Nauczycielski,
Katowice — Instytut Pedagogiczny,
Mysłowice — Państwowe seminarjum nauczycielskie im. A. Mickiewicza,
„ — Państwowe seminarjum ochroniarskie,
Pszczyna — Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie,
Tarnowskie Góry — Państwowe seminarjum nauczycielskie męskie.

7. Szkoły specjalne dla upośledzonych.

Chorzów — Szkoła specjalna, ul. Bytomska 10/12, dział dla umysłowo-upośledzonych,
Cieszyn — Śląski Zakład Wychowawczy, dział dla moralnie zaniedbanych,
Katowice — Szkoła specjalna, ulica Raciborska Nr. 1, dział dla umysłowo-upośledzonych,
Lipiny Śląskie — Szkoła specjalna, ul. Szkolna, dział dla umysłowo-upośledzonych,
Lubliniec — Wojewódzki Zakład dla głuchoniemych,
Mysłowice — Szkoła specjalna, Plac Wolności, dział dla umysłowo-upośledzonych,
Rybnik — Szkoła specjalna przy zakładzie psychjatrycznym, dział dla umysłowo-upośledzonych,
Siemianowice — Szkoła specjalna, ul. Pszczelnicza Nr. 10, dział dla umysłowo-upośledzonych,
Szarlej Piekary — Szkoła specjalna, ul. Radzionkowska, dział dla umysłowo-upośledzonych,
Wielkie Hajduki — Szkoła specjalna, dział dla umysłowo-upośledzonych.

INSPEKTORATY SZKOLNE.

Bielsko	Lubliniec
Chorzów	Pszczyna
Cieszyn	Rybnik
Katowice	Tarnowskie Góry

GRUPA B.

Szkoły dokształcające zawodowe:

Bielsko — Państwowa Szkoła Przemysłowa — Szkoła mistrzów budowlanych,

„ — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa Nr. 1,

„ — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa Nr. 2,

Bielszowice — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa,

Bieruń Stary — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa,

Chorzów — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa Nr. 1,

„ — Publiczna Szkoła Dokształcająca Kupiecka Nr. 2,

Cieszyn — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa,

„ — Prywatna Szkoła Dokształcająca Zawodowa (przy Zakł. SS. Boromeuszek),

Czechowice — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa,

Hajduki Wielkie — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa,

„ — Prywatna Szkoła Dokształcająca Zawodowa Huty Batorego.

Katowice — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa Nr. 1,

„ — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa żeńska,

„ — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa (kupiecka),

„ — Prywatna Koedukacyjna Dokszt. Zaw. Szkoła Drogeryjna Związku Drogerzystów Rzpl. Polsk.,

„ — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa (górnicza),

„ — Śląskie Techniczne Zakłady Naukowe, kursy mistrzów budowlanych,

Knurów — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa,

Kochłowice — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa,

Lipiny — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa,

Lubliniec — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa,

Łagiewniki — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa,

Michałkowice — Publiczna Szkoła Dokształcająca Górnicza,

Mikołów — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa,

Mysłowice — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa górnicza,

„ — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa,

Niedobczyce — Publiczna Szkoła Dokształcająca Górnicza,

Nowa Wieś — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa,

Nowy Bytom — Prywatna Szkoła Dokształcająca Zawodowa Huty Pokój,

Piotrowice — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa,

Pszów — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa,

Pszczyna — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa,

Radzionków — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa,

Radlin — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa,

Ruda Śląska — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa,

Rybnik — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa,

Rydułtowy — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa,

Siemianowice — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa,

Skoczów — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa,

Strumień p. Bielsko — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa,

Świętochłowice — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa,

Piekary Śl. — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa,

Tarnowskie Góry — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa (Przemysłowa) Nr. 1,

Tarnowskie Góry — Publiczna Szkoła Dokształcająca (Kupiecka),

Ustroń p. Cieszyn — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa,

Wełnowiec — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa,

Wodzisław — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa.

Zgoda — Prywatna Szkoła Dokształcająca Zawodowa Huty Zgoda,

Żory — Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa.

GRUPA C.

Zakwalifikowane zakłady naukowe teologiczne prywatne, zakwalifikowane kursy artystyczne i zakwalifikowane kursy zawodowe — także i dokształcające:

a) Artystyczne:

Bielsko — Instytut Muzyczny w Katowicach (Oddział w Bielsku),
Chorzów — Niższa Szkoła Muzyczna Szellera,
Cieszyn — Szkoła Muzyczna im. Paderewskiego (Cetnera),
Katowice — Śląska Szkoła Muzyczna St. Ślązaka,
„ Instytut Muzyczny (Stef. Stoińskiego),
„ — Niższa Szkoła Muzyczna Szellera,
„ — Szkoła Muzyki Kościelnej „Św. Grzegorza“,
Rybnik — Szkoła Muzyczna Szafranka,
Tarnowskie Góry — Filja Śląskiej Szkoły Muzycznej Ślązaka w Katowicach.

b) Zawodowe:

Bielsko — Jednoroczne Koedukacyjne Kursy Handlowe Izby Przemysłowo-Handlowej w Katowicach,
Chorzów — Jednoroczne Koedukacyjne Kursy Handlowe Izby Przemysłowo-Handlowej w Katowicach,
Katowice — Jednoroczne Koedukacyjne Kursy Handlowe Izby Przemysłowo-Handlowej,
„ — 2-letni Kurs Rachunkowości Księgowej Związku Kupieckiego,
„ — Zimowy Kurs dla Młodych Ogrodników (od listopada do kwietnia),
„ — Kursy Zawodowe Śląskiego Instytutu Rzemieślniczo-Przemysłowego (miejscowe i zamiejscowe).

106.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego.
Warszawa.

OKÓLNIK Nr. 39
z dnia 4 maja 1936 r. (I. R-3806/36)
w sprawie świadczeń w naturze, podlegających specjalnemu podatkowi.

Na podstawie pisma Prezydjum Rady Ministrów z dnia 28 kwietnia r. b. Nr. 49-74/13 Ministerstwo zawiadamia, iż Rada Ministrów w związku z uchwaleniem rozporządzenia o świadczeniach w naturze, podlegających specjalnemu podatkowi od wynagrodzeń, wypłacanych z funduszów publicznych (Dz. U. R. P. 33 ex 1936, poz. 255) na skutek uwag Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego ustaliła, że specjalnemu podatkowi od wynagrodzeń nie podlegają mieszkania (ekwiwalent pieniężny) dostarczane przez gminy nauczycielom publicznych szkół powszechnych na podstawie art. 11 ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 18, poz. 143) oraz grunty szkolne, dostarczane tym nauczycielom, jak również mieszkania, dostarczane nauczycielom publicznych ludowych szkół rolniczych przez właścicieli tych szkół na podstawie art. 6 ustawy z dnia 9 lipca 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 62, poz. 398).

Naczelnik Wydziału:
(—) **A. Nowak.**

107.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego.
Warszawa.

OKÓLNIK Nr. 44
z dnia 14. maja 1936 r. (II-P-2511/36)
w sprawie sprzedaży drewna na budowę publicznych szkół powszechnych.

Przesyłając w załączeniu odpisy dwóch zarządzeń Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych (Dyrekcji Naczelnej Lasów Państwowych) z dnia 30. kwietnia 1936 r. i z dnia 2. maja 1936 r. zn. spr. E. H. i-6164/65 w sprawie sprzedaży drewna na budowę publicznych szkół powszechnych, Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego prosi o wydanie odpowiednich zarządzeń.

Wobec anulowania przez Ministerstwo Rolnictwa (Dyrekcję Naczelną Lasów Państwowych) zarządzenia swego z dnia 6 grudnia 1935 r. zn. spr. E. H. i-6164/286, Ministerstwo W. R. i O. P. anuluje równocześnie okólnik swój Nr. 5 z dnia 18 lutego 1936 r. (II-P-13/36) w sprawie kredytowej sprzedaży drewna z lasów państwowych na budowę publicznych szkół powszechnych.*)

W celu najszybszego poinformowania terenu o nowych warunkach sprzedaży drewna na budowę szkół powszechnych, Ministerstwo przesyła niniejszy okólnik i odpisy wspomnianych zarządzeń Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych bezpośrednio Inspektoratom Szkolnym do wiadomości.

Dyrektor Departamentu
(—) **Dr. M. Mendys**

Ministerstwo Rolnictwa i Reform
Rolnych
Dyrekcja Naczelna Lasów
Państwowych.

E. H. i6164/65. Warszawa, dn. 30 kwietnia 1936 r.

W sprawie sprzedaży drewna na budowę publicznych szkół powszechnych.

Na podstawie uchwały Komitetu Ekonomicznego Ministrów z dnia 7 kwietnia 1936 r. Dyrekcja

*) Ogłoszony w Gaz. Urz. Wojew. Śl. Dział Admin. Szkolnej Nr. 3 z 20. III. 1936 r. poz. 33.

Naczelna Lasów Państwowych upoważnia Dyrekcję do uskuteczniania kredytowej sprzedaży drewna samorządom terytorjalnym na budowę publicznych szkół powszechnych w ciągu trzech państwowych okresów budżetowych, liczonych od 1 kwietnia 1936 roku.

Przy zawieraniu tranzakcyj należy przestrzegać następujących warunków.

1. Sprzedaż może obejmować drewno okrągłe, materjały ciosane i tarte.

2. Tranzakcje winny być zawierane przez samorządy z najbliższemi Nadleśnictwami, Tartakami lub też z Dyrekcją Lasów Państwowych, jeżeli będzie to bardziej celowe z uwagi na objęcie dostawą kilku Nadleśnictw, względnie Tartaku i Nadleśnictwa.

W pierwszym rzędzie winna Dyrekcja uwzględniać zapotrzebowanie gmin wiejskich, położonych w pobliżu Nadleśnictwa, a następnie zgłoszenia samorządów miejskich.

3. Drewno będzie sprzedawane w miarę posiadanych zapasów po cenach handlowych, obowiązujących w dniu zawarcia tranzakcji w danem Nadleśnictwie lub Tartaku loco las lub skład tartaku, zmniejszonych o 33%, co winno być uwidocznione w asygnacjach oraz w fakturach, wystawionych dla samorządów.

4. Spłata należności z tytułu każdej tranzakcji kredytowej winna być dokonana w ten sposób, że instytucja samorządowa zapłaci przy odbiorze drewna 10% ceny po zastosowaniu ulgi 33%, o ile to będzie drewno okrągłe, zaś 20% ceny ulgowej, o ile nabyła ona materjał tarty lub ciosany. Resztę należności należy rozłożyć na pięć równych rocznych rat, z których pierwsza będzie płatna najpóźniej do dnia 1 lipca roku budżetowego (liczonego od dnia 1 kwietnia do 31 marca) następującego po pobraniu drewna, a następne cztery — w równych ratach rocznych, płatnych najpóźniej do dnia 1-go kwietnia każdego roku. W wypadkach, szczególnie zasługujących na uwzględnienie, Dyrekcja może rozłożyć należność na więcej, aniżeli pięć rat rocznych, jednak nie więcej jak na 10 rat rocznych, przyczem wartość tranzakcyj, których spłata rozłożona będzie na więcej aniżeli pięć lat, nie może przekraczać 10% ogólnej wartości zawartych przez Dyrekcję tranzakcyj.

5. Udzielony kredyt będzie oprocentowany w wysokości 3% w stosunku rocznym, przyczem odsetki należy liczyć od początku okresu budżetowego (od dnia 1 kwietnia), następującego po dokonaniu tranzakcji kredytowej.

6. Zapłacenie skredytowanej należności winno być zabezpieczone w jeden z następujących sposobów: a) samorządy wystawią weksle gwarancyjne in blanco, wraz z odpowiedniemi deklaracjami o ich wypełnieniu przez Administrację Lasów Państwowych w razie niezapłacenia przez samorząd przypadającej w ustalonym terminie raty; b) skredytowana należność za drewno od samorządów, którym Administracja Lasów Państwowych płaci podatki komunalne, może być zarachowana na poczet tych podatków na podstawie odpowiednich oświadczeń, złożonych przez samorządy; c) samorządy, które nie mają należności podatkowych od Administracji Lasów Państwowych, mogą upoważnić Kasy Skarbowe do przekazywania organom tej Administracji należnych kwot z sum, wpływających na ich konto z pobieranych dodatków komunalnych do podatków państwowych, ewentualnie złożą zobowiązanie wyższej instancji samorządowej (rady powiatowej) do spłacania należności za drewno.

Przy zawieraniu tranzakcji organa Administracji Lasów Państwowych winny ustalić najbardziej właściwą i możliwą w danym wypadku dla samorządu formę zabezpieczenia z pośród wymienionych wyżej gwarancyj uiszczenia należności.

7. Sprzedaż drewna na omówionych warunkach będzie dokonywana, jak podano wyżej, w ciągu trzech okresów budżetowych, a mianowicie:

1) od dnia 1. IV. 1936 r. do dnia 31. III. 1937 r.
2) od dnia 1. IV. 1937 r. do dnia 31. III. 1938 r.
3) od dnia 1. IV. 1938 r. do dnia 31. III. 1939 r.

Skredytowana należność za drewno, licząc według pełnych cen handlowych, w każdym z okresów budżetowych nie może przekraczać dla całej Administracji Lasów Państwowych sumy 3.000.000 złotych. Na okres od dnia 1. IV. 1936 r. do dnia 31. III. 1937 r. Dyrekcja Naczelna przeznacza z wymienionej sumy następujące kwoty:

dla D. L. P.	w Białowieży	— 250.000 zł.
„ „	we Lwowie	— 450.000 „
„ „	w Łucku	— 450.000 „
„ „	w Poznaniu	— 100.000 „
„ „	w Radomiu	— 400.000 „
„ „	w Siedlcach	— 550.000 „
„ „	w Toruniu	— 100.000 „
„ „	w Warszawie	— 350.000 „
„ „	w Wilnie	— 350.000 „

Po nadesłaniu przez Dyrekcję sprawozdań z dokonanych tranzakcyj i dalszych zapotrzebowań do 31. III. 1937 r., Dyrekcja Naczelna dokona w razie potrzeby przesunięć w powyższym podziale.

Sprawozdania, osobno z dokonanych tranzakcyj i osobno z dalszych zapotrzebowań, winny być przedstawione w terminie do dnia 1-go lipca rb. według wzoru, zamieszczonego w punkcie 9-ym niniejszego zarządzenia.

O ile zapotrzebowanie samorządu byłoby większe, Dyrekcja Naczelna będzie mogła rozważyć kwestję wydatku drewna na wartość powyżej 3 miljonów złotych na poczet następnego roku budżetowego. Odpowiednie wnioski winny Dyrekcje przedstawić we wspomnianem sprawozdaniu. Przekroczenie ustalonych kwot nie może być dokonane bez uprzedniej aprobaty Dyrekcji Naczelnej, która będzie uwzględniała jedynie wypadki szczególnie ważne.

8. Ulga w wysokości 33% od cen handlowych winna być zastosowana również do sprzedaży, dokonanych przed dniem 1 kwietnia 1936 r., na pod-

stawie zarządzenia Dyrekcji Naczelnej z dnia 6 grudnia 1935 r. zn. spr. E. H. i-6164/286. Wartość drewna, objętego wspomnianemi tranzakcjami należy zaliczyć na poczet pierwszego okresu, t. j. od dnia 1 IV. 1936 r. do 31. III. 1937 r. W związku z zastosowaniem ulgi nie może ulec obniżeniu wysokość pierwszej raty w zawartych tranzakcjach, zmniejszone zaś winny być odpowiednio wszystkie raty następne.

9. W terminach do dnia 1. III. 1937 r. i 1. III. 1938 r. winny Dyrekcje przedstawiać zestawienia zapotrzebowań samorządów na materjały drewne do budowy szkół, wraz ze swojemi wnioskami w tej sprawie. Na podstawie tych wykazów Dyrekcja Naczelna będzie dokonywała corocznie przydziału odpowiednich kwot. W tych samych terminach Dyrekcje będą nadsyłały sprawozdania z dokonanych w ubiegłym okresie sprzedaży drewna dla samorządów do budowy szkół. Wymienione zestawienia zarówno z dokonanych tranzakcyj, jak i zapotrzebowań na przyszły okres, należy sporządzać według poniższego wzoru.

Jednostka D. L. P.	Instytucja samorządowa pobierająca drewno	ILOŚĆ DREWNA (metry sześcienne)				Wartość drewna	
		okrągłe	ciosane	tarte	razem	wg. cen cennika handlowego	po zastosowaniu 33% zniżki cen

W sprawie trybu prowadzenia rozrachunków z tytułu sprzedaży drewna na budowę szkół powszechnych nastąpi oddzielne zarządzenie.

Równocześnie Dyrekcja Naczelna anuluje zarządzenie swoje z dnia 6 grudnia 1935 roku zn. spr. E. H. i-6164/286.

Dyrektor Naczelny Lasów Państwowych
(—) L o r e t.

Otrzymują wszystkie Dyrekcje Lasów Państw.
Nr. R. 400/36.

Ministerstwo Rolnictwa i Reform Rolnych
Dyrekcja Naczelna Lasów Państwowych.

E. H. i-6164/65. Warszawa, dnia 2 maja 1936 r.

W sprawie sprzedaży drewna na budowę szkół.

W związku z wydaniem zarządzenia z dnia 30 kwietnia br. zn. E. H. i-6164/65 w sprawie sprzedaży drewna na budowę publicznych szkół powszechnych z zastosowaniem 33% zniżki cen — Dyrekcja Naczelna Lasów Państwowych przewiduje wzmożone zapotrzebowanie drewna przez samorządy, przekraczające w niektórych wypadkach możliwości Dyrekcyj oraz przeznaczone na ten cel kwoty.

Dla zaopatrzenia w pierwszym rzędzie samorządów, posiadających rzeczywiście wysoce niedostateczną ilość budynków szkolnych, jakoteż dla stwierdzenia, czy zamierzona budowa szkoły opiera się na zatwierdzonych planach, a w związku z tem dla przeprowadzenia w tym kierunku selekcji w ulgowym wydatku drewna, — winna Dyrekcja wymagać od samorządów dołączenia do podań o ulgową sprzedaż drewna opinji odpowiedniego Kuratorjum Okręgu Szkolnego. W wymienionej opinji Kuratorjum zaświadczy, czy plany budowy projektowanej szkoły zostały zatwierdzone oraz wypowie się co do stopnia potrzeby i pilności budowy szkoły w stosunku do innych projektowanych w jego okręgu szkół.

Omawianych zaświadczeń nie należy żądać od samorządów, z któremi zostały już definitywnie zawarte tranzakcje na kupno, sprzedaż drewna do budowy szkół na zasadzie zarządzenia z dnia 6. XII. 1935 r. zn. E. H. i-6164/286.

Dyrektor Naczelny Lasów Państwowych
(—) L o r e t.

Nr. R. 400/36.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Ośw. Publ.
Nr. OP. I/1-28/2. Katowice, dnia 26 maja 1936 r.

W sprawie sprzedaży drewna z lasów państwowych na budowę publicznych szkół powszechnych.

Powyższe okólniki podaje Urząd Wojewódzki Śląski do wiadomości z wyjaśnieniem, że na terenie Województwa Śląskiego znajdują się lasy państwowe w powiatach cieszyńskim, bielskim, rybnickim i lublinieckim, odnośne zaś nadleśnictwa w Brennej, Hażlachu, Istebnej, Wiśle, Ustroniu, Chybiu, Rybniku i Czarnym Lesie.

Poprzednie zarządzenie w tej sprawie z dnia 6 marca 1936 Nr. O. P. I-1/28/2 (Gazeta Urzędowa Wojew. Śl. Dział Adm. Szk. Nr. 3 z dnia 20 marca 1936 r. poz. 33) traci moc obowiązującą.

Za Wojewodę:
(—) Mgr. Mieczysław Gajer
p. o. Kierownika Oddziału I. Ogóln.
Referendarz.

108.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego
Warszawa.

Okólnik Nr. 47

z dnia 25 maja 1936 r. (BP-8468/36)

o odznaczeniach cudzoziemskich.

W związku z ustawą z dnia 9 kwietnia 1936 r. o odznaczeniach cudzoziemskich (Dz. U. R. P. Nr. 34, poz. 261) i rozporządzeniem Ministra Spraw Zagranicznych z dnia 1 maja 1936 r. (Dz. U. R. P. Nr. 34, poz. 271) podaję do wiadomości co następuje:

1) Prośby o udzielenie zezwolenia na przyjęcie odznaczeń cudzoziemskich powinny być wnoszone dla każdego odznaczenia osobno, wraz z odpisem wierzytelnym dowodu nadania odznaczenia.

2) Prośby osób wymienionych w § 3 p. 1 powinny być kierowane w drodze służbowej do właściwego Ministra, osób wymienionych w § 3 p. 2 lit. a do Ministra Spraw Wewnętrznych, a wymienionych w § 3 p. 2 lit. b do Ministra Spraw Zagranicznych.

3) Do odznaczeń b. państw zaborczych, t. j. monarchji austrjacko-węgierskiej, cesarstwa niemieckiego i cesarstwa rosyjskiego, otrzymanych przez obecnych obywateli polskich przed powstaniem Państwa Polskiego, t. j. przed 1 listopada 1918 r., ustawa z dnia 9 kwietnia 1936 r. o odznaczeniach cudzoziemskich nie ma zastosowania. Odznaczenia te podpadają pod kategorję odznaczeń b. państw zaborczych, o których mowa w § 10 ust. 1 lit. e rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 15 listopada 1935 r. o odznakach i mundurach (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 534), które reguluje sprawę uzyskiwania zezwoleń na ich noszenie.

4) Ustawa z dnia 9 kwietnia 1936 r. o odznaczeniach cudzoziemskich nie dotyczy również odznaczeń innych państw, otrzymanych przez obecnych obywateli polskich przed 1 listopada 1918 roku, mogą być one noszone bez uzyskiwania zezwoleń na ich przyjęcie i noszenie.

5) W razie wniesienia prośby o zezwolenie na przyjęcie odznaczenia cudzoziemskiego, nadanego po 1 listopada 1918 r. za czyny, dokonane w interesie b. państw zaborczych, tj. monarchji austrjacko-węgierskiej, cesarstwa niemieckiego i cesarstwa rosyjskiego, oraz za czyny, dokonane w związku z likwidacją wojny światowej z lat 1914 — 1918, władza, do której prośba została wniesiona, powinna pouczać osoby, wnoszace tego rodzaju prośby, że nie mają one widoków pomyślnego załatwienia, gdyż będą przedkładane Panu Prezydentowi Rzeczypospolitej z wnioskiem negatywnym.

6) W związku z art. 2 ustawy z dnia 9 kwietnia 1936 r. o odznaczeniach cudzoziemskich należy dołożyć starań, aby obywatele polscy, którzy otrzymali odznaczenia cudzoziemskie w okresie od powstania Państwa Polskiego do dnia 23. kwietnia 1935 r. tj. do dnia wygaśnięcia mocy obowiązującej art. 96 ust. 2 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 17 marca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 44, poz. 267) i z jakichkolwiekbądź powodów nie uzyskali jeszcze zezwolenia na ich przyjęcie, jak również obywatele polscy, którzy odznaczenia te otrzymali w okresie od dnia 24 kwietnia 1935 r. do dnia wejścia w życie ustawy z dnia 9 kwietnia 1936 r. o odznaczeniach cudzoziemskich, wnieśli prośby o zezwolenie na ich przyjęcie w terminie do dnia 1 maja 1937 r., w przeciwnym bowiem wypadku utracą prawo do tych odznaczeń.

7) Przy załatwianiu próśb o zezwolenie na przyjęcie odznaczeń cudzoziemskich właściwe władze powinny postępować z całym możliwym pośpiechem, mając na uwadze, że uzależniona od zezwolenia Pana Prezydenta na przyjęcie odznaczenia cudzoziemskiego, możność jego noszenia jest niejednokrotnie obowiązkiem kurtuazji w stosunku do państwa obcego.

Proszę o podanie tego w możliwie szybkim czasie do wiadomości wszystkim podległym funkcjonarjuszom państwowym (profesorom wyższych uczelni, nauczycielom szkół wszystkich typów i innym funkcjonarjuszom),

Dyrektor Biura Personalnego:
(—) Przybyłowicz.

109.

**Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego.**
Warszawa.

Okólnik Nr. 50

z dnia 30 maja 1936 r. (II P-6607/35)

o współpracy nauczycielstwa ze Strażą Graniczną

Ministerstwo zwraca uwagę na objawy niechęci do Straży Granicznej, zauważone wśród ludności pogranicznej. Akcja Straży Granicznej i odpowiednich urzędów, zwalczających przemytnictwo i przestępstwa graniczne, nie znajduje często zrozumienia wśród tamtejszej ludności i wywołuje rozdrażnienie i niechęć, objawy niepożądane dla Państwa.

W związku z tem Komenda Straży Granicznej zwróciła się do Ministerstwa z prośbą o wydanie zalecenia intensywniejszego wpływania nauczycielstwa na dzieci i młodzież szkół powszechnych w kierunku zwalczania zauważonej niechęci drogą wyjaśnienia zadań i państwowego znaczenia Straży Granicznej.

Ministerstwo, uznając potrzebę zwalczania objawów nieżyczliwego ustosunkowywania się do zarządzeń władz granicznych, uważa za szczegól-

nie ważne wyjaśnianie tych spraw przez nauczycielstwo w szkole. Należy jednak brać przytem pod uwagę całokształt zagadnienia, t. j. mówić o Straży Granicznej, o Korpusie Ochrony Pogranicza, o znaczeniu granic Państwa, konieczności ich obrony i ochrony także w czasie pokoju. Ministerstwo przypomina w związku z powyższem, iż program szkoły powszechnej w dziale języka polskiego i historji przewiduje omówienie spraw wynikających ze specjalnych warunków życia na pograniczu, zatem nauczyciel, pracujący w wymienionych warunkach, ma możność omawiania tych spraw z uczniami; mianowicie w kl. I. i II. przy organizowaniu uroczystości szkolnych i wyjaśnieniu znaczenia świąt państwowych, w kl. III. — przy traktowaniu działu o bezpieczeństwie okolicy, w kl. IV. program przewiduje rozpatrywanie życia w różnych okolicach Polski, a więc również na pograniczu, następnie w tej klasie przy nauce geografji można wyzyskać ustęp tyczący się wiadomości o urzędach państwowych, urzędach własnej wsi lub miasta i przeglądu linji granicznej Polski, w kl. V. przy omawianiu sprawy strażników naszych granic — oraz przy nauce języka polskiego — przez podanie obrazków z pogranicza polskiego; w kl. VI. i VII. przy nauce historji można rozważyć sprawy pogranicza, omawiając sprawy odzyskania niepodległości i obowiązki obywatela polskiego wobec Państwa.

Wyjątkowo w razie potrzeby należałoby organizować w szkole raz lub dwa razy do roku kilkunastominutową pogadankę na omawiany temat, niezależnie od traktowania tego tematu w ramach programu szkolnego.

Pożądane jest również, by młodzież gimnazjalna uczęszczająca do szkół istniejących w pobliżu granic Państwa, była uświadamiana o sprawach tu przedstawionych przy nauczaniu np. geografji Polski, języka polskiego, historji i nauki o Polsce współczesnej.

Ministerstwo zwraca uwagę, że również w programach szkół zawodowych sprawy, związane z poruszonem zagadnieniem, znajdują dostateczne naświetlenie, mianowicie w nauce o Polsce współczesnej (położene polityczne i gospodarcze po r. 1918), w historji i nauce języka polskiego (obronność i ochrona granic), w geografji gospodarczej (nielegalny przemyt, bilans handlowy), w przedmiotach handlowych (przewóz towarów, cło, praca Straży Granicznej). Momenty te winny być zatem wyzyskane przez nauczycielstwo szkół zawodowych zarówno dla celów poznawczych młodzieży, jak i dla celów wychowawczych.

Ministerstwo poleca tę sprawę rozwadze i taktowi nauczycielstwa pracującego na pograniczu lub w warunkach zbliżonych.

Podsekretarz Stanu:
(—) Jerzy Ferek Błeszyński.

110.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych
Warszawa.

OKÓLNIK Nr. 18
z dnia 21 marca 1936 r.
o zwracaniu stronom dokumentów z akt sprawy.
(Nr. AA. 2b. 5).

Do

P. P. Wojewodów, Komisarza Rządu na m. st. Warszawę i Starostów.

Ze względu na brak wytycznych w praktyce władz administracji ogólnej, co do zwracania stronom dokumentów, złożonych przez nie w toku postępowania administracyjnego i biorąc pod uwagę zapytania tych władz, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wyjaśnia, co następuje:

W obowiązujących przepisach niema ogólnych norm, któreby regulowały kwestję zatrzymywania w aktach urzędowych wspomnianych dokumentów względnie zwracania ich stronom, jedynie nieliczne przepisy ustaw szczególnych np. art. 16 ustęp 3 ustawy z dn. 17. II. 1922 r. o państwowej służbie cywilnej (Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 164), art. 229 ustawy wodnej łącznie z rozporządzeniem Ministra Robót Publicznych z dnia 7. V. 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 44, poz. 468) i t. p. zawierają w tym zakresie pewne postanowienia.

Dokumenty, składane władzom jako załączniki, stanowią pewną całość z podaniem i razem tworzą akt urzędowy, którego znaczenie zarówno dla Państwa lub związków publiczno-prawnych, jak i dla obywateli lub osób prawnych, często nie kończy się z chwilą wydania przez władze decyzji nawet ostatecznej, gdyż akt ten może być w przyszłości niezbędny, (np. w przypadkach wykonywania kontroli prawnej przez Najwyższy Trybunał Administracyjny, wniesienia przez drugą stronę prośby o uchylenie z urzędu lub wznowienia postępowania). Brak w aktach tych dokumentów utrudniłby, a często nawet uniemożliwił wykonanie wspomnianej kontroli prawnej.

Skutkiem tego wypracowanie ściślejszych norm lub wskazówek co do wypadków zatrzymywania dokumentów w aktach lub zwracania stronom jest rzeczą niezwykle trudną zwłaszcza gdy się weźmie pod uwagę ogromną różnorodność spraw administracyjnych co do charakteru oraz ich znaczenia dla interesu publicznego i dla stron. Również i dokumenty przedkładane jako załączniki przez strony, odznaczają się wielką różnorodnością pod względem swej siły dowodowej i wartości dla stron. Wreszcie okoliczność, że niektóre strony z natury rzeczy wzbudzają więcej, inne zaś mniej zaufania we władzach, musi wywierać wpływ na potrzebę gromadzenia dokumentów w aktach.

Biorąc powyższe pod uwagę, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zarządza, aby podległe władze i urzędy, w sprawie zwracania stronom przedstawionych przez nie dla wyjaśnienia lub

udowodnienia pewnych okoliczności dokumentów na przyszłość kierowały się poniższemi zasadami.

Przedewszystkiem należy przyjąć za zasadę unikanie sztywnego szablonu i możliwą indywidualizację wypadków, polegającą na rozważeniu w każdej poszczególnej sprawie dopuszczalności wydania stronie dokumentu, o który prosi.

Do rozważenia są przedewszystkiem następujące okoliczności:

1) ewentualny obowiązek ustawowy zachowania dokumentu w aktach sprawy,

2) ważność samej sprawy,

3) ważność dokumentu, jako środka dowodowego w danej sprawie,

4) wartość jego dla strony,

5) koszty lub trudności w ewentualnem uzyskaniu przez stronę innego egzemplarza tego dokumentu, względnie czy dokument jest tego rodzaju, że może być wystawiony tylko w jednym egzemplarzu,

6) ostateczność względnie prawność decyzji,

7) przydatność akt dla innych stron,

8) zaufanie władzy do osoby petenta, składającego dokument,

9) interes, jakim wykazuje się petent, prosząc o zwrot dokumentu.

W rozwinięciu powyższych przesłanek w szczególności wskazanem jest stosowanie następujących zasad postępowania:

a) Dokumenty, które strony mogą otrzymać w dowolnej ilości np. metryki (oprócz płatnych wpisów metrycznych wyznania prawosławnego), świadectwa moralności, świadectwa ubóstwa, wypisy hipoteczne i t. p. powinny być zasadniczo zatrzymywane w aktach w oryginale. Zasada ta nie wyklucza, że w wypadkach, zasługujących na uwzględnienie, władza winna zwrócić oryginały, zatrzymując uwierzytelnione odpisy, np. gdy dokument był wystawiony zagranicą względnie w Polsce poza miejscem zamieszkania lub pobytu strony i byłaby ona narażona na znaczne trudności i koszty, związane z uzyskaniem nowego dokumentu lub dotkliwą dla niej zwłokę w załatwieniu sprawy.

Zaznacza się jednocześnie, że wskutek pozostawienia dokumentów w urzędowych aktach sprawy, strona bynajmniej nie zostaje pozbawiona możności korzystania z nich, o ile zajdzie tego potrzeba przy sposobności rozpatrywania przez władze innej sprawy. W ostatnim bowiem wypadku strona na podstawie art. 56 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnem może ograniczyć się do powołania się na wspomniane akta urzędowe ze wskazaniem władz lub urzędów, w posiadaniu których one się znajdują.

b) Dokumenty, które są wydawane tylko w jednym egzemplarzu, np.: świadectwa szkolne, dekrety nominacyjne, akta nadania względnie uznania obywatelstwa, osobiste dokumenty wojskowe, legitymacje urzędnicze i t. p. należy zasadniczo zwracać stronom, zatrzymując w aktach odpisy lub wyciągi z tych dokumentów.

Celem umożliwienia stronom podjęcia zpowrotem dołączonych do podań dokumentów i przyspieszenia postępowania wskazane jest pouczanie stron, aby wraz z oryginalnemi dokumentami przedkładały ich odpisy, które władza uwierzytelni we własnym zakresie i zatrzyma w aktach sprawy, a oryginalne dokumenty zwróci stronie. W każdym razie nie należy wymagać dostarczenia odpisów od stron niepiśmiennych lub słabo piszących, lecz z urzędu sporządzać i uwierzytelniać odpisy (wyciągi) złożonych przez nie dokumentów, aby nie narażać ich na znaczne koszty sporządzania odpisów.

Wyjątek od zasady zwracania dokumentów, stanowią przypadki, w których w myśl obowiązujących przepisów władza jest uprawniona do zatrzymania dokumentu lub strona jest obowiązana zwrócić władzy dokument oryginalny po jego wykorzystaniu względnie przed wydaniem nowego dokumentu tego samego rodzaju, jak to ma miejsce np. co do legitymacyj urzędniczych.

Zwrot stronie dokumentów na wstępie niniejszego punktu opisanych, może nastąpić dopiero po uprawomocnieniu się orzeczenia w sprawie, dla której dokument załączono.

c) Dokumenty, nie mające żadnego znaczenia względnie mające nieistotne znaczenie dla sprawy, powinny być zwracane stronom bez pozostawienia odpisów, z równoczesnem zamieszczeniem w aktach sprawy adnotacji o zwrocie.

d) Przed wydaniem decyzji można zasadniczo w każdej chwili zwrócić stronie żądane dokumenty, o ile w danej sprawie wchodzi w grę jedynie interes tej strony, a nie interesy innych stron lub interes publiczny, lecz z równoczesnem pouczeniem strony, że wydanie decyzji, o którą prosi, jeżeli dokument ma dla sprawy istotne znaczenie, będzie wstrzymane do chwili ponownego przedłożenia dokumentu.

e) Władzą właściwą do decydowania o tem, czy i które dokumenty, złożone w danej sprawie, należy zwrócić stronie, jest władza, która w tej sprawie wydała decyzję ostateczną. Będzie nią zatem władza decydująca w I instancji, której decyzja już uprawomocniła się.

Zarządzenie niniejsze nie uchyla zarządzeń szczególnych w tej materji wydanych w odniesieniu do poszczególnych grup spraw lub dokumentów.

(—) **Wł. Raczkiewicz**
Minister

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Ośw. Publ.
Nr. O. P. I-1(3). Katowice, dnia 25 maja 1936 r.
Dotyczy: zwracanie stronom dokumentów z akt sprawy.

Okólnik powyższy podaje się do wiadomości i stosowania.

Za Wojewodę:
(—) **Mgr. Gajer,**
p. o. Kierownika Oddziału I. Ogólnego.
Referendarz.

111.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego.
W Warszawie, dn. 31 marca 1936 r.
Nr. BP—34017/34.

Diety dla nauczycieli niższych szkół zawodowych i rolniczych.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wyjaśnia, że dyrektorom, kierownikom i nauczycielom niższych szkół zawodowych i rolniczych przysługują diety, przewidziane w § 4 pkt. 3 lit. f i g rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 28. III. 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 320), ponieważ przepisy pod lit. f odnoszą się bez zastrzeżeń do szkół zawodowych i rolniczych wszystkich typów, a więc w tej liczbie i niższych. Za taką interpretacją przemawia powołanie w tym przepisie stanowiska kierownika, które przewidziane jest wyłącznie w szkołach niższych.

Dyrektor Biura Personalnego:
(—) W. Przybyłowicz.

112.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Ośw. Publ.
Nr. O. P. I-1/27/1. Katowice, dnia 10 czerwca 1936.

Do
Inspektoratów Szkolnych, Dyrekcyj Państwowych Szkół Średnich, Zakładów Kształcenia Nauczycieli, Szkół Średnich Zawodowych, Kierownictw Publicznych Szkół Powszechnych, oraz Dokształcających Szkół Zawodowych i Wiejskich
w Województwie Śląskiem

w sprawie zbierania po szkołach materjałów statystycznych.

Zdarzają się wypadki, że różne Instytucje, względnie organizacje społeczne a nawet osoby prywatne zwracają się po materjały statystyczne względnie informacyjne bezpośrednio do szkół względnie grona nauczycielskiego i materjały te uzyskują bez porozumienia się z Urzędem Wojewódzkim Śląskim. Ponieważ dane te są udzielane w różnych okresach roku szkolnego, powoduje to niejednokrotnie poważne rozbieżności między danemi urzędowemi a zawartemi w różnych pracach wzgl. publikacjach.

Celem zapobieżenia na przyszłość podobnym rozbieżnościom Urząd Wojewódzki Śląski zwraca uwagę, że uprawnionym do udzielania wszelkich danych statystycznych wzgl. informacyjnych z zakresu szkolnictwa na terenie Województwa Śląskiego jest wyłącznie Urząd Wojewódzki Śląski.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Kupczyński**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

113.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Ośw. Publ.
Nr. O. P. I-1/24). Katowice, dnia 27 maja 1936 r.

Do
Dyrekcyj szkół średnich ogólnokształcących, zakładów kształcenia nauczycieli i szkół średnich zawodowych
w Województwie Śląskiem

w sprawie zakładania kółek i zrzeszeń młodzieży szkół średnich.

Na podstawie okólnika Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 27. III. 1936 r. Nr. I. Pol-4093/35 oraz w związku z okólnikiem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 3. IX. 1927 r. Nr. O. H-fiz. — 752/27 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 11, poz. 183) Urząd Wojewódzki Śląski wyjaśnia co następuje:

Postanowienia art. 2 ust. 4 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 27. X. 1932 r. zawierającego Prawo o stowarzyszeniach (Dz. Ust. R P. Nr. 94, poz. 808) wykluczają młodzież szkolną, za wyjątkiem młodzieży szkół wyższych, od udziału w stowarzyszeniach.

Postanowienia art. 9 lit. „e“ cytowanego rozporządzenia wyjmują z pod działania tego prawa „stowarzyszenia młodzieży szkolnej, tworzone w obrębie innych (t. j. nieakademickich) szkół, a znajdujące się pod dozorem władz szkolnych.“

Z przepisów tych wynika, że młodzież szkolna może zawiązywać stowarzyszenia w obrębie szkoły jedynie na mocy specjalnych przepisów. Takim przepisem jest wspomniany wyżej okólnik Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 3. IX. 1927 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 11, poz. 183).

W tym stanie rzeczy prawnie niedopuszczalnemi są stowarzyszenia mieszane t. j. takie, w których udział biorą dorośli oraz młodzież szkolna.

Za Wojewodę:
(—) **Mgr. Mieczysław Gajer**
p. o. Kierownika Oddziału I. Ogóln.
Referendarz.

114.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydz. Ośw. Publ.
Nr. O. P. 1/34/6. Katowice, dnia 4 czerwca 1936 r.

Do
Inspektoratów Szkolnych, Dyrekcyj szkół średnich ogólnokształcących, Zakładów kształcenia nauczycieli, szkół średnich zawodowych, kierownictw publicznych szkół powszechnych, szkół dokształcających zawodowych i szkół wiejskich
w Województwie Śląskiem.

w sprawie opłat stemplowych od duplikatów świadectw szkolnych.

Urząd Wojewódzki Śląski zawiadamia, że Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Pu-

blicznego wydając okólnik Nr. 45 z dnia 19. V. 1936 r. o opłatach stemplowych od duplikatów i odpisów świadectw szkolnych (Gaz. Urz. Woj. Śl. Dział Adm. Szk. Nr. 5, poz. 79 z dnia 28. V. 1936 r.) unieważniło równocześnie zarządzenie swoje z dnia 8 kwietnia 1933 r. Nr. II. P-8984/32 (Gaz. Urz. Woj. Śl. Dział Adm. Szk. Nr. 14(4) poz. 44 z dnia 28 kwietnia 1933 r.) w sprawie opłat stemplowych w części, dotyczącej opłat stemplowych od duplikatów świadectw szkolnych.

Za Wojewodę:
(—) **Mgr. Mieczysław Gajer**
p. o. Kierownika Oddziału I. Ogóln.
Referendarz.

115.

Urząd Wojewódzki Śląski
WydziałOśw. Publ.
Nr. OP. I-1/3/8. Katowice, dnia 18 czerwca 1936 r.

O udzielenie pomocy pracownikom Państwowego Instytutu Geologicznego.

W nadchodzącym okresie letnim przebywać będą na terenie Województwa Śląskiego geolodzy, którzy z ramienia Państwowego Instytutu Geologicznego w Warszawie prowadzić będą lokalne badania geologiczne w celach naukowych.

W związku z powyższem w myśl zarządzenia władz centralnych, należy udzielić geologom P. I. G. w czasie wykonywania ich obowiązków, względnie w razie zachodzącej potrzeby jaknajdalej idącej pomocy i opieki, oraz zapewnić im noclegi w lokalach szkolnych.

Na teren Województwa Śląskiego wydelegowani zostali pp.:

Inż. Czarnocki Stefan,
Inż. Doktorowicz-Hrebnicki Stanisław,
Inż. Makowski Arnold,
Bocheński Tadeusz.

Delegowani pracownicy zaopatrzeni są w legitymacje i zaświadczenia urzędnicze na okres od czerwca do listopada 1936 r.

Za Wojewodę:
(—) **Mgr. Gajer,**
p. o. Kierownika Oddziału I. Ogólnego.
Referendarz.

116.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Ośw. Publ.
Nr. OP. II-98. Katowice, dnia 10. czerwca 1936 r.

Urząd Wojewódzki Śląski — Wydział Oświecenia Publicznego w Katowicach rozpisuje

KONKURS

na stanowiska

kierownika publicznej szkoły powszechnej Nr. 2 **w Piekarach Śl.** w pow. świętochłowickim. Na stanowisku powyższym przysługuje dodatek służbowy jak za kierownictwo szkoły powszechnej III stopnia.

kierownika publicznej szkoły powszechnej w Moszczenicy w powiecie rybnickim (mieszkanie dla kierownika szkoły znajduje się w budynku szkolnym).
Za kierownictwo to przysługuje dodatek służbowy jak za szkołę III stopnia organizacyjnego.

Podania należycie poparte dokumentami należy wnosić drogą służbową do Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego, Wydz. Oświecenia Publicznego w terminie 8-tygodniowym od daty niniejszego numeru Gazety Urzędowej Wojew. Śląskiego.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Kupczyński**
Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego.

117.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego.
Warszawa.
Nr. I. WF-1558/36. Warszawa, dnia 26 V. 1936 r.

KOMUNIKAT

W sprawie nabywania map Wojskowego Instytutu Geograficznego po cenach ulgowych.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego podaje do wiadomości, że na podstawie rozkazu Ministra Spraw Wojskowych Nr. B. Og. Adm. 0790-122 (Dziennik Rozkazów M. S. Wojsk. Nr. 5 z dnia 30 marca 1936 r. poz. 60) z dniem 1 kwietnia 1936 r. sprzedaż map Wojskowego Instytutu Geograficznego po cenach ulgowych, tj. z 50% zniżką od cen podanych w cenniku map W. I. G. odbywać się będzie według następujących zasad:

W przedstawicielstwach sprzedaży map i wydawnictw W. I. G. Głównej Księgarni Wojskowej, Warszawa, Krakowskie Przedmieście 11 i „Samopomocy Inwalidzkiej" Sp. z o. o. Warszawa, ulica Sienkiewicza 2 —nabywać mogą mapy po cenach ulgowych za gotówkę lub za zaliczeniem pocztowem instytucje i osoby wymienione poniżej:

a) państwowe instytucje centralne i wszystkie urzędy wojewódzke, okręgowe, powiatowe, oraz sądy, instytuty, kuratorja, inspektoraty, dyrekcje, izby, urzędy itp. instytucje i zakłady, podlegające poszczególnym ministerstwom oprócz formacyj i instytucyj podległych M. S. Wojsk.

b) Szkoły wyższe na zapotrzebowania rektorów, Państwowe szkoły średnie ogólnokształcące i zawodowe na zapotrzebowania dyrekcyj. Prywatne szkoły średnie ogólnokształcące i zawodowe na zapotrzebowania dyrekcyj, zatwierdzane przez kuratoria odnośnych okręgów szkolnych. Publiczne szkoły powszechne na zapotrzebowania kierowników, zatwierdzane przez Inspektorów szkolnych.

c) oddziały przysposobienia wojskowego, drużyny harcerskie, kluby i związki turystyczne, związki sportowe zakwalifikowane przez

Państwowy Urząd W. F. i P. W. na zapotrzebowania, zatwierdzane przez okręgowe urzędy W. F. i P. W.

Zapotrzebowania (do pkt. a, b, c) na mapy po cenach ulgowych, powinny być zgłaszane w przedstawicielstwach sprzedaży map i wydawnictw W. I. G. przez uprawnione instytucje ściśle według przepisanego wzoru (wzór zał. Nr. 2), zaopatrzone w okrągłą pieczęć i podpisane przez odpowiedzialnego szefa, dyrektora, kierownika instytucji.

Skorowidze map, cenniki i formularze zapotrzebowań wydają przedstawicielstwa sprzedaży map i wydawnictw Wojskowego Instytutu Geograficznego na żądanie szkół bezpłatnie.

W związku ustaleniem nowych zasad nabywania map Wojskowego Instytutu Geograficznego Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego unieważnia komunikat Nr. I. WF-683/33 w Dzienniku Urzędowym Min. W. R. i O. P. Nr. 1 z roku 1933, poz. 24.

w z. Dyrektora Departamentu:

(—) A. Nowak,
Naczelnik Wydziału.

Wzór Nr. 2.

....
(Instytucja)

Do

Przedstawicielstwa Sprzedaży Map W. I. G.

....
(Miejscowość i data)

....
(nazwa przedstawicielstwa)

w Warszawie

Zapotrzebowanie na mapy

po cenie ulgowej (ze zniżką 50 % od cen katalogowych) do celów naukowych, technicznych, administracji państwowej, turystyki, krajoznawstwa.¹)

Podziałka	Arkusz ²)				Ilość ark.	Podziałka	Arkusz ²)				Ilość ark.
	Godło			Nazwa			Godło			Nazwa	
	pas	słup	litera				pas	słup	litera		

Należność wpłaci odbiorca, proszę pobrać za zaliczeniem pocztowem.¹)

Ogółem egzemplarzy ....

Mapy proszę wysłać pod adresem:

....

....

....
(podpis zamawiającego)

(pieczęć okrągła)

Zatwierdzam. Zezwalam.¹)

....
(podpis)

¹) Zbędne skreślić.
²) Wymienić pas i słup względnie literę ze skorowidzem W. I. G.
Nie pisać poza linjami.
W braku miejsca wypełnić drugie zapotrzebowanie.

Format 210×297 mm.

118.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Ośw. Publ.
Nr. OP. I-50/129. Katowice, dnia 15. VI. 1936 r.

KOMUNIKAT
o Ogólnokrajowej Wystawie Leśnej we Lwowie.

Muzeum Przemysłu i Rolnictwa łącznie z Izbą Przemysłowo-Handlową we Lwowie organizuje Ogólnokrajową Wystawę Leśną we Lwowie w czasie od 5 do 20 września br. na terenie i w okresie trwania Targów Wschodnich.

Wystawa będzie obejmowała naukowo i dydaktycznie opracowany Dział Ogólny, przedstawiający stosunki ilościowe, przyrodnicze i gospodarcze lasów polskich oraz ich zagospodarowanie, hodowlę, ochronę i eksploatację, następnie rolę lasu w kształtowaniu się kultury polskiej i wszystkie przemysły związane z produkcją leśną.

Działy: Gospodarstwa Leśnego, Przemysłów Drzewnych i Łowiectwa będą reprezentowane przez gospodarstwa leśne i przedsiębiorstwa drzewne wszystkich dzielnic Państwa. Wielką rolę będą odgrywały na wystawie lasy państwowe.

Dużą część wystawy obejmie wyłącznie Ochrona Przyrody w najszerszem ujęciu bogato i metodycznie zobrazowana.

Dążeniem Komitetu, obok osiągnięcia przez wystawę ważnych celów gospodarczych, jest najszersza propaganda wśród licznych sfer społeczeństwa a szczególnie wśród młodzieży — poznania i opieki nad zagrożonemi bogactwami leśnemi Polski i wogóle idei ochrony nad dobrem i pięknem jej przyrody. Stąd nazwa wystawy: **Nasze lasy i ochrona przyrody.**

Podając powyższe informacje do wiadomości, Urząd Wojewódzki zaleca umożliwienie młodzieży zwiedzania wystawy, przez urządzanie wycieczek szkolnych.

Wszelkie ułatwienia, jak zniżki kolejowe, noclegi, specjalne przewodnictwo i opiekę dydaktyczną zapewni Komitet Wystawy, z którym należy załatwiać bezpośrednio dalszą korespondencję w sprawach organizacyjnych wycieczek szkolnych.

Za Wojewodę:
(—) Mgr. M. Gajer,
p. o. Kierownika Oddziału I. Ogóln.
Referendarz.

119.

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Ośw. Publ.
Nr. OP. I-40/17. Katowice, dnia 15. VI. 1936 r.

KOMUNIKAT
o filmie p. t. „Róża".

Urząd Wojewódzki podaje do wiadomości, że Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego poleca uwadze film p. t. „Róża", który Komisja Oceny Filmów uznała za „dozwolony dla młodzieży od lat 12" oraz za „kształcący". Film nadaje się dla młodzieży szkół średnich.

Za Wojewodę:
(—) **Mgr. Mieczysław Gajer**
p. o. Kierownika Oddziału I. Ogólnego.
Referendarz.

120.

Komunikat o wydawnictwie p. t. Lepecki M. B. „Józef Piłsudski na Syberji".

Ministerstwo W. R. i O. P. zwraca uwagę dyrekcyj i nauczycieli szkół wszelkich typów na wydane staraniem Wojskowego Instytutu Naukowo - Oświatowego przy Ministerstwie Spraw Wojskowych dzieło majora Mieczysława B. Lepeckiego p. t. „Józef Piłsudski na Syberji".

Wyjątkowa ta praca, zawierająca nieznane dotąd szczegóły z życia Pana Marszałka z czasów zesłania Go na Syberję i dokładne reprodukcje niektórych dokumentów biograficznych, stanowi dużej wagi dokument historyczny.

Ze względu na wielkie znaczenie wychowawcze, jakie ma dla młodzieży zapoznawanie się z Osobą Wodza Narodu oraz ze względu na wartość pracy M. Lepeckiego i piękną szatę zewnętrzną dzieła, ozdobionego barwemi planszami Z. Czermańskiego i sztychami St. O. Chrostowskiego, Ministerstwo uważa za wskazane włączenie dzieła do księgozbiorów szkolnych, celem udostępnienia tego wydawnictwa jaknajszerszym rzeszom młodzieży. (Nr. II Pr — 14183/36).

121.

O WYDAWNICTWACH.

Dr. Alfred Tarski: O LOGICE MATEMATYCZNEJ I METODZIE DEDUKCYJNEJ. (Bibl. Matemat. Nr. 3-5). Książnica-Atlas. 1936. Str. 168. zł. 4,40.

Książka A. Tarskiego zaznajamia czytelnika z najważniejszemi pojęciami *logiki matematycznej.* Nauka ta stworzona została w celu pogłębienia i udoskonalenia podstaw matematyki, a w ciągu niespełna stuletniego okresu istnienia zdołała osiągnąć wysoki poziom doskonałości. Logika tradycyjna stanowi w tej chwili fragment tej nowej logiki i to fragment stosunkowo nieznaczny.

Logika matematyczna jest obecnie jedyną naukową formą logiki; znaczenie jej przekroczyło w ten sposób cel, dla którego została stworzona. Omawiana książka zawiera też wykład podstawowych zasad budowania teoryj matematycznych, w tym więc swoim dziale stanowi wstęp do metodologji matematyki.

Materjał wybrany został w ten sposób, że omówione są wszystkie bodaj kwestje logiczne i metodologiczne, nastręczające się w gimnazjalnym kursie matematyki. Autor stale ilustruje rozważania konkretnemi przykładami, zaczerpniętemi z matematyki szkolnej. Każdy rozdział zakończony jest licznemi ćwiczeniami. Lektura książki nie wymaga żadnego przygotowania specjalnego. Książka uwzględnia najnowsze badania w dziedzinach, któremi się zajmuje.

Prof. Dr. Stefan Straszewicz: O WIELOBOKACH. (Biblj. Matemat. Nr. 2). Książnica-Atlas. Lwów—Warszawa. 1936. Str. 32 Zł. 1,40.

Temat książeczki należy do geometrji elementarnej, omawia ona jednak zagadnienia, niespotykane w podręcznikach. Główną jej treść stanowi rozważanie wieloboków, posiadających t. zw. *punkty podwójne,* a w szczególności rozstrzygnięcie pytania, ile punktów podwójnych może występować w wieloboku o danej liczbie boków. W części końcowej jest mowa o *wielobokach wypukłych* i paru zastosowaniach tego pojęcia. Tekst ilustruje spora liczba rysunków.

Do zrozumienia książeczki wystarczą najelementarniejsze wiadomości z geometrji; lektura jej wymagać jednak będzie uwagi i zastanowienia się nad niejednem rozumowaniem, odbiegającem od szablonu szkolnego. Zdolniejszych uczniów klas wyższych szkół średnich lektura ta może pobudzić do samodzielnych rozmyślań i rozszerzyć ich widnokrąg matematyczny. Podany materjał można będzie również zużytkować dla szkolnych kółek matematycznych.

Zeszyt V zarysu encyklopedycznego „ŚWIAT I ŻYCIE“

Ukazał się zeszyt V zarysu encyklopedycznego i zawiera, jak zwykle interesujący materjał z różnych dziedzin wiedzy. Na plan pierwszy wysuwa się technika. Art. „Samochód i motoryzacja“, napisany przez St. Strumph-Wojtkiewicza nietylko zaznajamia czytelnika z najważniejszemi problemami techniki samochodowej, lecz zajmująco obrazuje rolę i znaczenie samochodu w życiu gospodarczem i społecznem doby obecnej. Artykuł „silniki“ inż. S. Zukowskiego jest próbą syntezy całego zagadnienia silników. Inż. Zukowski w zwięzłym skrócie przedstawia mianowicie historję silników, podkreślając, jakie tendencje rozwojowe dały się zauważyć w ich dziejach, z jakiemi problemami i trudnościami musieli walczyć konstruktorzy wszelkiego rodzaju silników i jakie wreszcie zagadnienia pozostały jeszcze do rozwiązania w tej rozległej dziedzinie.

Także i przyroda jest reprezentowana w numerze V. „Świata i Życia“. Prof. dr. J. Dembowski w artykule „Sen“, nawiązując do prac uczonego rosyjskiego Pawłowa i jego teorji odruchów warunkowych — podaje ciekawą próbę wyjaśnienia genezy snu i jego skomplikowanego mechanizmu. Doc. dr. P. Słonimski w dwóch artykułach: „Skóra“ oraz „Serce i układ krążenia“ przedstawia — funkcje skóry i serca w organiźmie ludzkim, przyczem w związku z obydwoma temi problemami szeroko uwzględnia zagadnienia higjeny. Ponadto zasługuje na uwagę artykuł prof. dr. E. Rybki o „Słońcu“.

Również sporo miejsca poświęcono zagadnieniom współczesnym. O „Samorządzie“ pisze prof. dr. T. Hilarowicz, o „Skarbowości“ b. wiceminister skarbu prof. dr. I. Weinfeld. Zakres tego artykułu bardzo jest szeroki i obejmuje wszystkie zagadnienia związane ze skarbowością państwa współczesnego, a więc podatki, monopole, cła, przedsiębiorstwa państwowe itd. Dr. A. Hertz w artykule „Socjalizm“ daje obszerny, objektywny obraz tego prądu społecznego, w artykule zaś „Socjalizm narodowy“ oświetla podstawy i kierunek rozwojowy niemieckiego socjalizmu narodowego. Całkiem współcześnie potraktowany jest art. „Skandynawja“ doc. dr. St. Sawickiego, będący próbą charakterystyki kraju i kultury skandynawskiej. Artykuł wreszcie „Słowianie“ napisany przez znakomitego antropologa prof. dr. J. Czekanowskiego uzupełnia ten zajmujący numer.

Przyroda i Technika, czasopismo poświęcone popularyzacji nauk przyrodniczych i technicznych. Książnica-Atlas Lwów. Prenumerata roczna zł. 10.—.

Ostatni zeszyt (4) tego czasopisma przynosi bogaty materjał tak w dziedzinie artykułów dłuższych jak i notatek: w tem 6 większych artykułów poświęconych zagadnieniom z dziedziny zoologji, botaniki, podróżnictwa, petrografji, górnictwa i elektrotechniki, a mianowicie: L. Sitowski — Trzmielnik i jego znaczenie w przyrodzie; R. E. Byrd — Badania nad epoką lodową w Antarktydzie; T. Dominik — Zagadnienie raków roślinnych; Dr. J. Rylski — Beryl i jego zastosowanie; Inż. Battaglia — Warunki atmosferyczne w kopalniach węgla kamiennego; A. Iwanicki — Samoczynne zatrzymywanie lokomotywy, i wiele mniejszych artykułów w formie notatek. Ujęcie artykułów idzie stale w kierunku dania jaknajdokładniejszej i najszerszej syntezy w poruszanym dziale.

Estetyczna szata zewnętrzna i coraz bardziej doskonaląca się strona graficzna zasługują na podkreślenie.

Nowy zeszyt zarysu encyklopedycznego **„Świat i Życie“.** Ukazał się już zeszyt IV-ty (kwietniowy) zarysu encyklopedycznego „Świat i Życie“ (Książnica-Atlas) i zawiera cały szereg pożytecznych i interesujących artykułów ze wszystkich dziedzin wiedzy i życia. W zeszycie kwietniowym w dziedzinie humanistyki zwraca przedewszystkiem uwagę artykuł J. Parandowskiego: Rzym, który jest jednym z najlepszych opracowań wielkiego zagadnienia Rzymu. Pobudzający i pouczający jest również artykuł doc. dr. J. Starzyńskiego: „Rzeźba“. Dr. Starzyński zajął się w nim nie drobiazgowem przedstawieniem historji rzeźby — w którem nieprzygotowany czytelnik gubi się odrazu — lecz dał próbę wniknięcia w samą istotę rzeźby, w jej swoistą technikę i w charakter twórczości artystycznej twórcy-rzeźbiarza. Doc. dr. M. Walicki w artykule „Romańskie kościoły“ dał przykład analizy pewnego historycznego zawiska artystycznego i pokazał, w jaki sposób możemy dojść do jego poznania i zrozumienia.

Ciekawą próbę zwięzłej charakterystyki Rumunji dał E. Biedrzycki, podkreślając w swym artykule związki łączące Polskę z Rumunją.

Nauki przyrodnicze reprezentują w zeszycie kwietniowym dwa artykuły: „Roślin ruchy i wrażliwość“ (prof. dr. M. Korczewski) i „Rozmnażanie“ (prof. dr. M. Skalińska). Prof. Korczewski popularnie i interesująco zobrazował zagadnienie ruchów i wrażliwości roślin, pokazując, ile w tym pozornie dobrze znanym problemie kryje się głębokich problemów naukowych, w świetle najnowszych zdobyczy naukowych występujących szczególnie plastycznie. Prof. dr. M. Skalińska wykazuje również na przykładzie roślin i niższych zwierząt ewolucję form rozmnażania.

Zeszyt omawiany uwzględnia również szeroko współczesne zagadnienia gospodarcze i społeczne.

„Rozdział dochodu społecznego“ T. Sławińskiego jest próbą popularnego przedstawienia zawiłego problemu gospodarczego i społecznego, tak żywo interesującego dziś świat cały, „Rzemiosło“ zaś dr. M. Balsigierowej jest charakterystyką rzeczywistości dzisiejszej, oraz dróg rozwoju i przyszłości rzemiosła wogóle.

Na specjalną wzmiankę zasługują artykuły: „Rozumowanie“ prof. dr. K. Ajdukiewicza i „Samochód i motoryzacja“ St. Strumpf-Wojtkiewicza.

Arkusz ilustracyj zamyka, jak zwykle, i ten numer tego pożytecznego wydawnictwa.

Książki i czasopisma nadesłane do Redakcji.

Henryk Sienkiewicz: POTOP Tom I—X. Powieść — wydawnictwo popularne Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Lwowie. Cena tomu 75 gr. W prenumeracie ulgi.

KULTURA I WYCHOWANIE — zeszyt III z 1936 r. Kwartalnik Tow. N. S. W. pod redakcją B. Suchodolskiego. Red. i Adm. Warszawa, ul. Bracka 18. Prenumerata roczna 10 zł., zeszyt pojed. 2,50 zł

Treść zeszytu III: Bogdan Nawroczyński: Trzej przedstawiciele pedagogiki pozytywnej w Polsce. Kazimierz Sośnicki: Treść nauki a światopogląd polityczny. Ks. Jan Stepa: Metoda nauczania szkolnego a kryzys kultury. Ks. Piotr Chojnacki: Behawiorystyka, nauczanie, wychowanie. Głosy młodzieży.

CHOWANNA — miesięcznik Instytutu Pedagogicznego w Katowicach, poświęcony współczesnym prądom w wychowaniu i nauczaniu. Red. i Admin.: Katowice, Krasińskiego 3 Prenumerata roczna 5 zł., zeszyt pojedyńczy 1 zł.

Treść zeszytu 4. — Sergjusz Hessen: O pojęciu struktury w pedagogice. Fr. Bielak: Refleksje po pierwszych egzaminach wstępnych do I kl. gimn.. H. Rowid: Marsz kultury narodowo-socjalistycznej ku granicom państw sąsiadujących z III Rzeszą. A. Spyrka: Hodowle i doświadczenia z przyrody żywej w szkole powszechnej. Recenzje i sprawozdania. Współczesny ruch pedagogiczny. Kronika Instytutu Pedagogicznego. Dodatek: sprawy szkolne na Śląsku.

Zeszyt 5: Sergjusz Hessen: O pojęciu struktury w pedagogice (dokończenie). J. Pieter: O stopniu zależności inteligencji od warunków socjalnych. H. Rowid: Nowa era w ustroju kształcenia nauczycieli w Polsce. A. Skowronek: Uwagi na marginesie egzaminów wstępnych do gimnazjum. Język polski i historja. A. Spyrka: Hodowle i doświadczenia z przyrody żywej w szkole powszechnej (dok.) Współczesny ruch pedagogiczny.

RUCH LITERACKI — Wydawn. Tow. Literackiego im. A. Mickiewicza, Warszawa, Rok XI. Nr. 1, styczeń-luty 1936 r. Redakcja: Warszawa, ul. Kromera 1—18. Admin. Instytut Wydawn. „Bibljoteka Polska, Warszawa, Nowy Świat 23—25.

Treść: Z. Szmytowa: Ignacy Chrzanowski. St. Zetowski: „Konrad Wallenrod“ polityczną broszurą „węglarską“. Wł. Ziemacki: Nieznany list Mickiewicza. St. Wasylewski: Trzy listy Krasińskiego. W. Borowy: Rozproszone utwory Żeromskiego. Recenzje.

PRZEGLĄD PEDAGOGICZNY. Organ. T. N. S.W. Nr. 9 i 10 z maja i czerwca 1936 r. Red. i Admin.: Warszawa, ul. Bracka 18. Prenumerata roczna 6 zł. Nr. pojedyńczy 50 gr.

MOJE PISEMKO — tygodnik ilustr. dla dzieci pod red. Marji Buyno-Arctowej. Redakcja: Warszawa, ul. Br. Pierackiego 14. Admin. Nowy Świat 35. Prenumerata roczna 12 zł., miesięczna 1,20 zł. Dla szkół i przedszkoli specjalny rabat 10% przy prenumeracie do 5 egzpl. — 20% ponad 5 egzpl. — 30% ponad 15 egzpl.

MŁODY POLAK — dwutygodnik dla dzieci i młodzieży. Nr. 9 i 10 z maja 1936 r. Red. i Admin.: Warszawa, ul. Chmielna 58. Prenumerata roczna 4 zł. Nr. pojedyńczy 20 gr.

Redakcja: Katowice — Urząd Wojewódzki Śląski ul. Jagiellońska I p. pokój 326. — Tel. 106.
Administracja: II. p. pokój 538. — Tel. **178.** — Konto P. K .O. Nr. **304.121.**

Tłoczono w Drukarni Urzędu Wojew. Śląskiego w Katowicach.